

Ärende 6

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-02-15
Utbildningskontoret

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens årsbokslut 2016

Dnr: UN16/065

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsnämndens tilldelades ett kommunbidrag på 2 011 454 tkr för 2016. Resultat blev ett budgetöverskott med 19 284 tkr. Det är en avvikelse på knappt en procent i förhållande till nämndbidraget.

Överskottet beror på en del unika händelser 2016 som ökat intäkterna och minskade kostnader på centrala verksamheter samt på överskott inom förskoleverksamheten.

Under året har lagts stor vikt vid att organisera arbetet med statsbidragsansökningar samt söka alla bidrag kommunen varit berättigad att söka. Totalt har nämnden erhållit 56 600 tkr i olika statsbidrag, största delen från Skolverket och asylersättning från Migrationsverket.

Bedömningen är att utbildningsnämndens ekonomiska måluppfyllelse är ok.

Resultaten i Södertäljes förskolor och meritvärdet inom grundskolan har förbättrats.

Bedömningen för verksamhetsmålen är att måluppfyllelsen är bra.

Sjukfrånvaron har minskat med 0,9 procentenheter under året och uppgår för 2016 till 7,1 %.

Det innebär att måluppfyllelsen när det gäller personalmålen är ok.

Beslutsunderlag

Utbildningskontorets tjänsteskrivelse 2017-02-15

PM Årsbokslut 2016

Bilaga 1 - Resultaträkning UN

Bilaga 2 - Balansräkning UN

Bilaga 3 - Resultaträkning per verksamhetsområde

Bilaga 4 - Budgetperspektiv per verksamhetsområde

Bilaga 5 - Investeringsplan 2016

Bilaga 6 - Personalbokslut 2016

Ärendet

Ekonomi

Utbildningsnämndens tilldelades ett kommunbidrag på 2 011 454 tkr för 2016. Resultat blev ett budgetöverskott med 19 284 tkr. Det är en avvikelse på knappt en procent i förhållande till nämndbidraget. Överskottet beror på en del unika händelser 2016 som ökat intäkterna och minskade kostnader på centrala verksamheter samt på överskott inom förskoleverksamheten. Under året har lagts stor vikt vid att organisera arbetet med statsbidragsansökningar samt söka alla bidrag kommunen varit berättigad att söka. Totalt har nämnden erhållit 56 600 tkr i olika statsbidrag, största delen från Skolverket och asylersättning

Även om intäkterna är höga så är det ekonomiska läget för en gymnasieskola och grundskolorna bekymmersamt. Torekällskolan arbetar sedan 2015 med en omställning av skolans program för att anpassa verksamheten till elevunderlaget. Nio grundskolor av tretton redovisar ett underskott i bokslutet. Kraftigt ökade lönekostnader och ökade kostnader för studiehandledning är huvudorsakerna. Under året har en budgetreglering med ökad ram skett utifrån att det varit en elevökning jämfört med Mål & Budget. Elevökningen sker huvudsakligen till friskolor och till andra kommuner så den ökade ramen har använts för bidrag till friskolor och andra kommuner. I regleringen ingick också en minskad ram för nyanlända elever då det kommer färre nyanlända elever och då fler av de nyanlända eleverna varit i Sverige mer än två år. Elevpengen som regleras från kommunstyrelsen minskas då medan merkostnader kvarstår som till exempel studiehandledning.

KF-mål

Totalt för den pedagogiska verksamheten i Södertälje kommun är bedömningen i bokslutet 2016 att måluppfyllelsen är bra. I stort sett samtliga resultat är förbättrade jämfört med föregående år.

Förskolan har för andra året i rad förbättrade resultat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. För år 2016 ligger måluppfyllelsen i samtliga områden för första gången över 90 procent. Förståelsen för att journalerna, som tillsammans med den pedagogiska dokumentationen, är verktyg för att utveckla verksamheten fortsätter att öka. Måluppfyllelsen för förskolan är bra.

För grundskolans del har meritvärdet ökat för sjätte året i rad. Under året har även behörigheten till gymnasieskolan ökat, både vad gäller högskoleförberedande program och yrkesprogram. De fortsatta resultatförbättringarna inom grundskolan är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Måluppfyllelsen för grundskolan är bra.

Inom gymnasieskolan har högskolebehörigheten ökat inom högskoleförberedande program likväl som inom yrkesprogram. Andelen som tar examen från ett yrkesprogram har ökat för andra året i rad. Jämförelsetalet från yrkesprogrammen har förbättrats men de högskoleförberedande programmen visar en liten försämring. Det genomsnittliga jämförelsetalet

är dock nästintill oförändrat jämfört med föregående år. Årets förbättrade resultat inom gymnasieskolan tillskrivs till stora delar det verksamhetsgemensamma fokus som varit på att utveckla den språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisningen. Måluppfyllelsen för gymnasieskolan är bra.

Personal

Utbildningskontorets sjukfrånvaro uppgick per den 31 december 2016 till 7,1 procent. Det är en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period 2015. Värt att uppmärksamma är att statistiken till detta bokslut kommer från kommunens nya personalsystem. Statistikuttag från detta system sker inte utifrån samma underlag som tidigare. Viss sjukfrånvaro räknas inte längre med i statistiken.

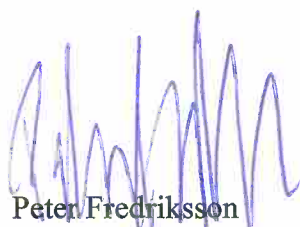
För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har utbildningskontoret tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontorsnivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa.

Sammanfattning av god ekonomisk hushållning

Den sammanvägda bedömningen för Utbildningsnämndens verksamheter i bokslut 2016 är att god ekonomisk hushållning är ok under 2016.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

1. Utbildningsnämnden godkänner och överlämnar utbildningsnämndens årsbokslut 2016 till kommunstyrelsen.

Peter Fredriksson
Utbildningsdirektör

Handläggare:

Carina Hedin

08-523 024 47

carina.hedin@sodertalje.se

Jörgen Alm

08-523 019 64

jorgen.alm@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

KS

Ksk/Camilla Broo

Årsbokslut 2016

– Utbildningsnämnden

Datum: 2017-02-14

Handläggare: Jörgen Alm och Carina Hedin, Utbildningskontoret

Diarienummer: UN 16/065

Innehåll

Sammanfattning	3
Ekonomi	5
Ekonomiskt resultat ur budgetperspektiv	5
Resultat per verksamhetsområde	6
Förskolan	6
Grundskolan	7
Gymnasieskola	9
Särskola	13
Övrig verksamhet	14
Administration	17
Nettokostnadsutveckling	17
Sammanfattning	18
Förskolan	18
Grundskolan	20
Gymnasieskolan	21
Särskolan	21
Övrig verksamhet	23
Särskilda uppföljningar	24
Tillfälligt statsbidrag för ökat flyktingmottagande	24
Sociala Investeringsfonden	25
Investeringar	26
God ekonomisk hushållning	26
KF-mål och inriktning	27
KF-mål	27
Resultaten i förskolan och skolan ska förbättras	27
Övergripande inriktning	32
Verksamhetsspecifika inriktningar	35
Personal – Södertälje kommun som arbetsgivare	40
Antal årsarbetare	40
KF-mål Den hållbara arbetshälsan skall öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete	40
Sammanfattande bedömning av God ekonomisk hushållning	42
Jämförelse av kostnadseffektivitet i våra pedagogiska verksamheter	42
Internkontrollen	45
Framtida utveckling	46

Sammanfattning

Ekonomi

Utbildningsnämndens tilldelades ett kommunbidrag på 2 011 454 tkr för 2016. Resultat blev ett budgetöverskott med 19 284 tkr. Det är en avvikelse på knappt en procent i förhållande till nämndbidraget. Överskottet beror på en del unika händelser 2016 som ökat intäkterna och minskade kostnader på centrala verksamheter samt på överskott inom förskoleverksamheten. Under året har lagts stor vikt vid att organisera arbetet med statsbidragsansökningar samt söka alla bidrag kommunen varit berättigad att söka. Totalt har nämnden erhållit 56 600 tkr i olika statsbidrag, största delen från Skolverket och asylersättning. Även om intäkterna är höga så är det ekonomiska läget för en gymnasieskola och grundskolorna bekymmersamt. Torekällskolan arbetar sedan 2015 med en omställning av skolans program för att anpassa verksamheten till elevunderlaget. Nio grundskolor av tretton redovisar ett underskott i bokslutet. Kraftigt ökade lönekostnader och ökade kostnader för studiehandledning är huvudorsakerna. Under året har en budgetreglering med ökad ram skett utifrån att det varit en elevökning jämfört med Mål & Budget. Elevökningen sker huvudsakligen till friskolor och till andra kommuner så den ökade ramen har använts för bidrag till friskolor och andra kommuner. I regleringen ingick också en minskad ram för nyanlända elever då det kommer färre nyanlända elever och då fler av de nyanlända eleverna varit i Sverige mer än två år. Elevpengen som regleras från kommunstyrelsen minskas då medan merkostnader kvarstår som till exempel studiehandledning. Måluppfyllelsen är ok.

KF-mål

Totalt för den pedagogiska verksamheten i Södertälje kommun är bedömningen i bokslutet 2016 att måluppfyllelsen är OK. I stort sett samtliga resultat är förbättrade jämfört med föregående år. Förskolan har för andra året i rad förbättrade resultat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. För år 2016 ligger måluppfyllelsen i samtliga områden för första gången över 90 procent. Förståelsen för att journalerna, som tillsammans med den pedagogiska dokumentationen, är verktyg för att utveckla verksamheten fortsätter att öka. Måluppfyllelsen för förskolan är bra.

För grundskolans del har meritvärdet ökat för sjätte året i rad. Under året har även behörigheten till gymnasieskolan ökat, både vad gäller högskoleförberedande program och yrkesprogram. De fortsatta resultatförbättringarna inom grundskolan är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Måluppfyllelsen för grundskolan är bra.

Inom gymnasieskolan har högskolebehörigheten ökat inom högskoleförberedande program likväl som inom yrkesprogram. Andelen som tar examen från ett yrkesprogram har ökat för andra året i rad. Jämförelsetalet från yrkesprogrammen har förbättrats men de högskoleförberedande programmen visar en liten försämring. Det genomsnittliga jämförelsetalet är dock nästintill oförändrat jämfört med föregående år. Årets förbättrade resultat inom gymnasieskolan tillskrivs till stora delar det verksamhetsgemensamma fokus som varit på att utveckla den språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisningen. Måluppfyllelsen för gymnasieskolan är bra.

Personal

Utbildningskontorets sjukfrånvaro uppgick per den 31 december 2016 till 7,1 procent. Det är en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period 2015. Värt att uppmärksamma är att statistiken till detta bokslut kommer från kommunens nya personalsystem. Statistikuttag från detta system sker inte utifrån samma underlag som tidigare.

För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har utbildningskontoret tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontornivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa.

Måluppfyllelsen är ok

Ekonomi

Ekonomiskt resultat ur budgetperspektiv

Verksamhetsområde (tkr)	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Förskola	521 401	515 094	6 307	506 513
Grundskola	913 388	913 050	338	884 920
Gymnasium	382 321	383 879	-1 558	366 258
Särskola	83 236	81 615	1 620	80 443
Övrig verksamhet	86 760	74 933	11 827	78 687
Administration	24 349	23 599	750	16 739
Totalt	2 011 454	1 992 170	19 284	1 933 560

Kostnader totalt	4 443 972
Intäkter totalt	2 451 802
Kommunbidrag	2 011 454
K/I tal	0,99

Utbildningsnämndens tilldelades ett kommunbidrag på 2 011 454 tkr för 2016. Resultat blev ett budgetöverskott med 19 284 tkr. Det är en avvikelse på knappt en procent i förhållande till nämndbidraget. Överskottet beror på en del unika händelser 2016 som ökat intäkterna och minskade kostnader på centrala verksamheter samt på överskott inom förskoleverksamheten.

Under året har lagts stor vikt vid att organisera arbetet med statsbidragsansökningar samt söka alla bidrag kommunen varit berättigad att söka. Totalt har nämnden erhållit 56 600 tkr i olika statsbidrag, största delen från Skolverket med 43 177 tkr och asylersättning med 9 400 tkr samt 4 028 tkr från olika övriga instanser.

Även om intäkterna är höga så är det ekonomiska läget för en gymnasieskola och grundskolorna bekymmersamt. Torekällskolan arbetar sedan 2015 med en omställning av skolans program för att anpassa verksamheten till elevunderlaget. Nio grundskolor av tretton redovisar ett underskott i bokslutet. Underskotten är från 336 tkr till 4 821 tkr. Kraftigt ökade lönekostnader och ökade kostnader för studiehandledning är huvudorsakerna. Under året har en budgetreglering med ökad ram skett utifrån att det varit en elevökning jämfört med Mål&Budget. Elevökningen sker huvudsakligen till friskolor och till andra kommuner så den ökade ramen har använts för bidrag till friskolor och andra kommuner.

I regleringen ingick också en minskad ram för nyanlända elever då det kommer färre nyanlända elever och då fler av de nyanlända eleverna varit i Sverige mer än två år. Elevpengen som regleras från kommunstyrelsen minskas då medan merkostnader kvarstår som till exempel studiehandledning.

De unika händelser som bidrog till överskottet 2016 var statsbidrag för minskade barngrupper inom förskolan som reserverats för återbetalning till Skolverket, högre asyLintäkter för

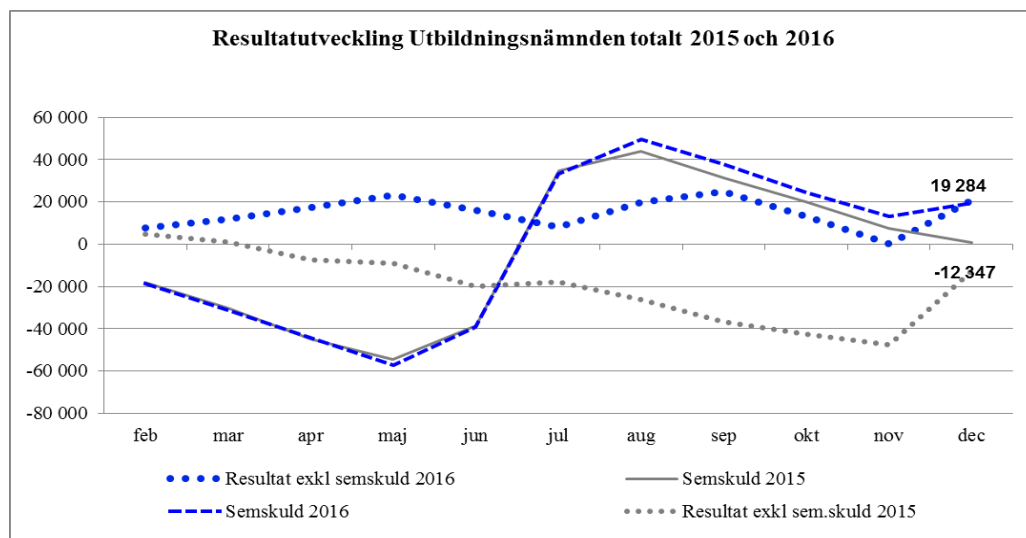
Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

gymnasieelever samt striktare reglering av hur länge externa intäkter fick balanseras över till nästkommande år. Dessa händelser förbättrade resultatet med närmare 7,5 miljoner kronor. Den ökade ramen för insatser ”för ökat flyktningmottagande” användes inte fullt ut. Avsatta medel för friförskolor och friskolorna nyttjades inte fullt ut och olika projekt som planerades fick en lägre kostnad än planerat, totalt ett överskott på 4,8 miljoner kronor. Beräknat underskott, 1,8 miljoner, kronor för samordnad varutransport arbetades in inom ram. Förbättrade resultat finns inom köp av externa skolplatser för gymnasieelever och inom grundsärskola, sammantaget 4 miljoner kronor. Resterande överskott bidrar centrala verksamheter och administration till genom återhållsamhet, vakanser och projekt inom IT stöd som flyttats fram till 2017.

Resultatutveckling

Diagrammet visar resultatutvecklingen per månad 2015 och 2016. Det åskådliggör resultatet exkl semesterskuld samt semesterskuldens utveckling under åren. Semesterskulden förändras mycket under året eftersom personalen arbetar in sin semester under innevarande semesterår.

Fram till sommarens huvudsemester har därför arbetsgivaren en skuld (redovisas som en kostnad) till den anställde. När semestern tagits ut så har den anställde fortfarande semestergrundande tid att arbeta in och arbetsgivaren har då en fordran på den anställde (redovisas som en minskad kostnad).

Resultat per verksamhetsområde

Förskolan

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Förskola (tkr)	521 401	515 094	6 307	506 513

Förskolans budgetram för 2016 var 521 401 tkr. I årsbokslutet redovisas ett överskott på 6 307 tkr. Resultatet är 2 600 tkr bättre än prognosen vid delårsbokslutet i augusti. Det förbättrade resultatet beror huvudsakligen på att ytterligare statsbidrag erhållits.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

De kommunala förskolorna lämnar ett överskott på 5 300 tkr, vilket är lägre än i fjol då man hade inköps- och anställningsstopp. Kommunala förskolor får platsbidrag baserat på barnantal vid tre mätningar under året, där resultatet av den sista mätningen blir klar först i mitten av november. Förskolorna är försiktiga med anställningar och inköp eftersom det råder stor osäkerhet om platsbidragens storlek långt in på hösten. Den korta planeringstiden därefter, gör att många områden hamnar i stora överskott. Överskotten återfinns framförallt där man inte lyckats rekrytera förskollärare som önskat.

Av överskottet är 2 660 tkr statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan, omsorg på obekvämtid, asylintäkter samt på grund av ett tillfälligt nämndbidrag för högt flyktingmottagande. Fristående förskolor i Södertälje överskrider budget med 2 100 tkr och köpta/sålda platser utanför Södertälje 600 tkr. Intäktskravet för barnomsorgsavgifter uppnås inte och resultatet är ett underskott med 720 tkr. Överskott närmare en miljon kronor beror på vakanser inom satsningen på pedagogistor/ ateljéristor och inom enheten som placerar barn på förskolor och sköter barnomsorgsdebiteringen.

Grundskolan

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Grundskolan	913 388	913 050	338	884 920

Grundskolans budgetram för 2016 var 913 388 tkr. Resultatet blev ett överskott med 338 tkr. Resultatet förbättrades med 1 138 tkr jämfört med prognostiserat resultat i delårsbokslutet per augusti som var ett underskott med 800 tkr. Huvudorsaken till det förbättrade resultatet var att medel, totalt 2 712 tkr, som fanns på konton för balansering till kommande år inte längre fick balanseras utan bokfördes som en intäkt 2016. Detta fanns inte med i prognosen vid augustibokslutet.

Under året har arbetet med att strukturera organisationen för återsökning av statsbidrag intensifierats och 33 062 tkr har sökts beviljats från skolverket och asylintäkterna blev 4 650 tkr. Även om de externa intäkterna ökat under 2016 så är det ekonomiska läget för grundskolorna bekymmersamt. Nio skolor av tretton redovisar ett underskott i bokslutet. Underskotten är från 336 tkr till 4 821 tkr. Kraftigt ökade lönekostnader och ökade kostnader för studiehandledning är huvudorsakerna. Under året har en budgetreglering på 4 186 tkr skett utifrån att det varit en elevökning jämfört med Mål & Budget. Då elevökningen huvudsakligen skett till friskolor och till andra kommuner så har den ökade ramen använts för bidrag till friskolor och andra kommuner. I regleringen ingick också en minskad ram för nyanlända elever då det kommer färre nyanlända elever och då fler av de nyanlända eleverna varit i Sverige mer än två år. Elevpengen som regleras från kommunstyrelsen minskas efter två år medan merkostnader kvarstår som till exempel studiehandledning.

Medel från statsbidraget "för högt flyktingmottagande"

I februari tilldelades Utbildningsnämnden tilläggsanslag från kommunens statsbidrag "för högt flyktingmottagande", vilket ökade grundskolans ram med 13 600 tkr. Bidraget har förmedlats i olika omfattning till kommunens grundskolor för att stärka insatserna kring nyanlända elever. En del har förstärkt elevpengen ut till skolorna per nyanländ elev och en del har använts bland annat

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

till riktade satsningar som organisering av mottagandet och samordning av insatser och lovskola. Slutresultatet blev ett överskott på knappt 1 800 tkr.

Statsbidrag från Skolverket

Totalt har grundskolan sökt och erhållit 33 062 tkr i olika statsbidrag från Skolverket under året. Nya statsbidrag för året är Lärarlönelyftet med 6 472 tkr, Fritidshemssatsningen 1 475 tkr och Samverkan för bästa skola 1 128 tkr.

I övrigt söks alla de statsbidrag där vi som huvudman uppnår kriterierna för att kunna söka som till exempel Förstelärare, Lågstadiesatsningen och många fler.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Olika högskolor och universitet har haft Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i våra skolor under åren och arvoderat för detta. Dessa intäkter har i vissa fall sparats för en större insats vid ett senare tillfälle. Det fanns även kvar intäkter från längre tid tillbaka som inte förbrukats. Reglerna kring detta ändrats inför 2017 så att inga intäkter får föras över mellan åren. Alla sparade medel har därför intäktsbokförts per den sista december 2016. Detta har förbättrat resultatet jämfört med augustiprognosen med 2 712tkr.

Köp av elevplatser

Antalet elever som väljer att gå i friskolor och i andra kommuners skolor har ökat med 13,6 procent de senaste två åren. Andelen av totala antalet elever har ökat till 25 procent. Effekten har blivit att kostnaden för köp av externa elevplatser har ökat kraftigt. Jämfört med beräknad budget 2016 ökade kostnaden med 12 986 tkr varav största kostnadsökningen skedde på hösten efter att augustiprognosen gjordes. Kostnadsökningen kompensades med en budgetreglering från Kommunstyrelsen utifrån höstens volymavstämmning.

Intäktskravet avseende skolbarnomsorg

Fritidshemsavgifterna blev 741 tkr lägre än intäktskravet, vilket är en förbättring med 124 tkr jämfört med augustiprognosen. Orsaken till underskottet beror på färre barn i verksamheten än budgeterat.

Grundskolorna

Våra skolenheter visar ett samlat budgetunderskott med 9 115 tkr. Det är en försämring med 3 283 tkr jämfört med augustiprognosen. Orsaken till försämringen i prognosen beror främst på ökade lönekostnader och minskade intäkter vad gäller platsbidrag för nyanlända. Skolorna har prognostiserat för fler elever än de senare fått intäkt för. Därmed har omställning av bemanning i förhållande till lägre elevintäkter inte gjorts.

Ökade lönekostnader beror även på att utöver olika lönesatsningar som finansieras med ökade intäkter som statsbidrag ökar löneglidningen. När en lärare slutar är det svårt att nyanställa till motsvarande lön.

- Minskade intäkter för nyanlända/förberedelseklass elever

En jämförelse per 15 december åren 2014 till 2016 visar att antalet förberedelseklass elever har minskat från 604 elever 2014 till 447 elever 2016, 26 procent. Andelen förberedelseklass elever av totala antalet elever var 6,8 procent 2014 och 5 procent 2016.

En genomgång av respektive skola visar att i december 2014 var andelen förberedelseklass elever

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

10-15 procent av totala antalet elever på 6 skolor, varav 14-15 procent på 3 skolor. Till december 2016 hade andelen förberedelseklassel elever minskat till 11-12 procent av skolans totala antal elever på 2 skolor.

Sammantaget har den totala platsbidragsutbetalningen (elevpeng) till skolorna för förberedelseklassel elever minskat från 53 204 tkr 2014 till 40 391 tkr 2016. Det är en minskning med 12 813 tkr, 24 procent.

- Lönekostnader

Kommunen införde ett nytt lönesystem i början av året, vilket skapat stora problem i uppföljningsarbetet. Det har varit både stora och små bokföringsfel av löner. Flera enheter har fått lönekostnader för andra skolors personal. Andra skolor har inte saknat kostnader för medarbetare i och med att lönekostnaderna generellt har ökat kraftigt under året. Prognoser har sett ut att vara rimliga. När så lönerättningarna kom igång sent på året, fick flera enheter sina resultat försämrade utan att de kunde parera för det.

- Studiehundledning

Behovet av studiehundledning ökade kraftigt under flyktinginvandringen hösten 2015. Det krävdes extra studiehundledning utöver vad den gällande ekonomiska modellen för modersmål/studiehundledning medgav. Från och med hösten 2016 har skolorna fått betala för den extra studiehundledningen till Modersmålsenheten och finansierat detta med elevpengen för förberedelseklassel elever, totalt 2 745 tkr. Denna kostnad fanns inte med i prognoserna.

- Skolskjuts

Grundskolans kostnader för skolskjuts visade sig bli 1 150 tkr lägre än budgeterat, vilket beror på att en större faktura avseende år 2016 kostnadsbokfördes felaktigt på år 2015. Detta har förbättrat resultatet jämfört med augustiprognosen med samma belopp.

- Lokalhyror samt övriga lokalkostnader

Lokalhyrorna visar ett underskott med 2 455 tkr. Det är en försämring med 1 176 tkr jämfört med augustiprognosen. Årets underskott beror på att ett flertal kostnadsposter som inte är direkta hyreskostnader såsom avskrivningar, städkostnader och rivningsarbeten mm inte varit budgeterade. Sammantaget en kostnad på 1 461 tkr. Enskilda hyresobjekt har sammantaget en avvikelse mot budget med 994 tkr.

Gymnasieskola

Tkr	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Gymnasieskolan	382 321	383 879	-1 558	366 220

Gymnasieverksamheten hade en budgetram på 382 321 tkr 2016. I nämndbidraget ingick 2 000 tkr från statsbidraget ”ökat flyktingmottagande”. Resultatet blev ett underskott på 1 558 tkr.

Jämfört med det prognostiserade resultatet i delårsbokslutet per augusti har resultatet förbättrats med 5 842 tkr.

Det förbättrade resultat jämfört med augustiprognosen beror främst på att det blev en lägre kostnad på närmare 3 000 tkr för betalning av skolplatser för elever som går i friskolor och i andra kommuners skolor jämfört med prognostiserat, en ökad asylintäkt med 2 000 tkr och att gymnasieenheterna förbättrade resultatet med 970 tkr.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Volymavstämningen för gymnasieverksamheten genererade totalt under 2016 ett ökat nämndbidrag med 8 503 tkr. Det verkliga elevantalet var 71 elever fler än i Mål&Budget. Ökningen berodde på att det var fler elever som valde skolor utom egenregin. Dessa elever genererar ett högre belopp i volymavstämningen än elever inom egenregin eftersom hyresbidraget som ska betalas till den externa skolanordnaren ingår.

Jämför vi 2016-års resultat för Gymnasieverksamheten med föregående år är det en förbättring med hela 9 570 tkr.

Södertälje kommuns egna gymnasieskolor

Det totala resultatet för Södertäljes samtliga gymnasieskolor (exkl. gymnasiesärskolan) för 2016 är ett underskott på 4 529 tkr. Detta resultat är förbättring med 1 000 tkr jämfört med det prognostiserade resultatet i delårsbokslutet per augusti.

Intäkter	Budget	Redovisat	Diff
<i>Platsbidrag</i>	125 230	127 103	1 873
<i>Förmedlingsbidrag</i>	0	4 974	4 974
<i>Övriga intäkter</i>	12 106	17 259	5 153
Summa	137 336	149 336	12 000

Kostnader	Budget	Redovisat	Diff
<i>Löner</i>	-108 198	-118 396	-10 198
<i>Övriga personalkostnader</i>	-1 529	-2 281	-752
<i>Lokalkostnader</i>	-597	-1457	-860
<i>Utrustning/maskiner</i>	-3 198	-5 189	-1991
<i>Material/tjänster</i>	-19 147	-21 235	-2088
<i>Köp av verksamhet</i>	-3 145	-3 422	-277
<i>Avskrivningar/räntor</i>	-1 522	-1 593	-71
<i>Övriga kostnader</i>	0	-292	-292
	-137 336	-153 865	-16 529

Kommentarer till ovanstående tabell

Intäkter

Intäkterna har ökat med 12 000 tkr jämfört med budget. Av detta avser 4 054 tkr ökade stasbidrag som Gymnasieverksamheten erhållit under året. Statsbidrag som inte låg med i budgeten 2016 är; Samverkan för bästa skola, 1 564 tkr, Lärarlönelyftet, 1 300 tkr, Yrkesintroduktion, 629 tkr, Lov och sommarskola, 230 tkr, Samordning nyanlända, 90 tkr.

Därutöver avser de ökade intäkterna jämfört med budget statsbidrag för Förstelärare 100 tkr och Elevhälsa 60 tkr.

Ansökan om asylersättning för gymnasieelever har ökat markant under 2016 och 4 000 tkr blev den bokförda intäkten.

Förmedlingsbidrag

Gymnasieverksamheten har tilldelats förmedlingsbidrag motsvarande 4 974 tkr. Utav detta avser 1 720 tkr statsbidrag för mottagande av flyktingar till Wendela Hebbe gymnasiet. 1 700 tkr avser

Struktur tillägg som betalats ut via förmedlingsbidrag till skolorna två gånger per år. Detsamma gäller Modersmåttillägg som genererade cirka 1 500 tkr till gymnasieskolorna.

Platsbidrag

Resterande intäktsökning avser främst ökade utbetalningar i form av platsbidrag till gymnasieskolorna inom egen regi för fler elever.

Kostnader

Kostnaderna har överskridit budget med 16 529 tkr. Utav detta avser 10 198 tkr ökade lönekostnader. Lönekostnaderna ökade till viss del utifrån finansierade satsningar till exempel med 1 300 tkr där statsbidrag erhöles för Lärarlönelyftet och med 900 tkr med för bidrag från Samverkan för bästa skola samt med 1 400 tkr som finansierats med bidraget för ökat flyktingmottagande.

Därutöver har lönekostnaden överskridits på två gymnasieskolor med sammanlagt 6 598 tkr. Budgeten för ”utrustning/maskiner” har överskridits med 1 991 tkr. Det har varit en elevökning som förutsatt inköp av datorer och läsplattor samt ökade kostnader för utskrifttjänst.

Budgeten för ”material/tjänster” har överskridits med 2 088 tkr. Diverse kostnader har ökat på grund av fler elever bland annat på språkintröduktion. Livsmedel- och läromedelskostnaderna har ökat. Torekällskolans yrkesprogram har kostsamma undervisningsmaterial som måste upprätthållas, men inte ett elevunderlag som finansierar nödvändig utrustning så här uppstår också ett underskott.

Gymnasieskolorna

Torekällgymnasiet står för 5 888 tkr av underskottet. Skolan beräknades i början av året ha ett underskott på 4 000 tkr utifrån ett snitt på 16 elever/program. Därefter har snittet minskat till 13 elever/program. Den största delen av elevtappet beror på att Fordon- och VVS-programmet har tappat flertalet elever. Programutfasningen har även fört med sig ett ytterligare elevtapp på nästan 10 elever i övriga program. Ett problem när program fhasas ut är att det är svårt att få både elever och lärare att stanna.

Elevtappet motsvarar cirka 860 tkr i ökade kostnader för Torekällgymnasiet. Utöver detta har skolan drabbats av oförutsedda kostnader på 350 tkr som avser merkostnaden för det sanering och återställningsarbete som blev konsekvensen av att ett fordonsprogram lades ner. Kostnader gällande leasing av datorer överstiger budget med cirka 200 tkr. Vikariekostnader är en annan post som överstiger budgeterade medel med 100 tkr. Resterande del avser mindre intäkter för Omvårdnadslyftet, där man tidigare prognostiserat att skolan skulle få fler grupper.

Torekällgymnasiet är mitt inne i en omorganisation, där programutbudet och personalstyrkan anpassas utifrån ett kraftigt sjunkande elevunderlag. Det har beslutats om en succesiv utfasning av fyra av deras program. Inga nya elever tas in till de programmen i ÅK1. Anpassning av verksamheten har pågått sedan år 2015 och Torekällgymnasiet beräknas ha en budget i balans år 2019.

Täljegymnasiets resultat slutade med ett underskott på 446 tkr. Detta är en förbättring med cirka 500 tkr jämfört med prognosen i augusti. Det beror främst på att intäkterna till Gryningskolan, som är en del i Täljegymnasiet, vart högre än prognostiserat.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Morabergs studiecentrum och Wendela Hebbe gymnasiet förbättrar resultatet för Södertäljes gymnasieskolor som båda redovisar ett överskott på sammantaget 1 805 tkr. Detta beror främst på att elevantalet ökat på båda skolorna.

Köp & Sälj

Det totala resultatet för interkommunala ersättningar/friskolor/inackorderingstillägg/skolskjuts för 2016 är ett överskott på 3 097 tkr.

Intäkter	Budget	Redovisat	Diff
Sålda elevplatser	21 819	23 862	2043
Momsersättning	7 592	7 461	-131
	29 411	31 323	1 912

Kostnader	Budget	Redovisat	Diff
Köpta elevplatser	-227 089	- 225 947	1142
Övrigt, bl.a. SL-kort	-4 161	-4 118	43,00
	-231 250	-230 065	1 185

Antalet gymnasieelever som väljer friskolor eller skolor i andra kommuner var färre än budgeterat, motsvarande 1 185 tkr. Samtidigt har de interkommunala intäkterna ökat med 1 912 tkr jämfört mot budget. Intäkten finansierar en ökad kostnad för platsbidrag på 1 874 tkr.

Elevantal och volymförändringar

Under 2016 hade Södertäljes kommunala gymnasieskolor i snitt totalt 1279 elever (exklusive elever från annan kommun). Antalet elever har jämfört med 2015 minskat med i snitt 2 elever och jämfört 2014 har det minskat med 117 elever.

Genomsnitt antal elever på årsbasis	2014	2015	2016
Kommunal gymnasieskola (exkl. elever från annan kommun)	1396	1281	1279
Annan kommun/landsting	996	1085	1149
Friskolor	1107	1177	1182
Summa	3499	3543	3610

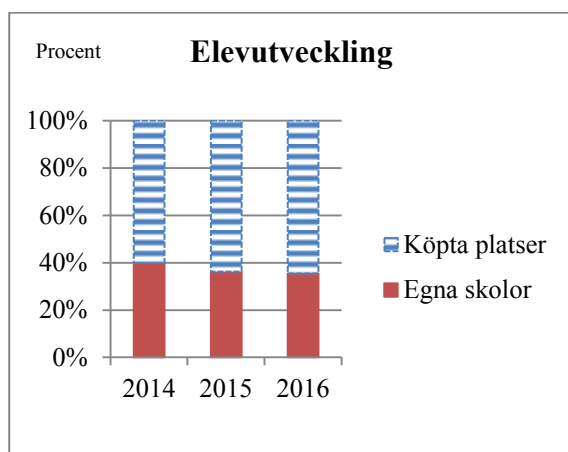
Genomsnitt antal elever från annan kommun på årsbasis	2014	2015	2016
Elever från annan kommun	256	221	223
<i>Procent av totalt elevantal</i>	<i>15%</i>	<i>15%</i>	<i>15%</i>

Tabell ”Procentuella volymförändringar”, visar att från 2015 till 2016 har antalet elever utom egenregion ökat med endast 1 procentenhet. Jämfört med från år 2014 till 2015 då det ökade med hela 4 procentenheter

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Procentuella volymförändringar	2014	2015	2016
Kommunal gymnasieskola (exkl. elever från annan kommun)	40%	36%	35%
Annan kommun/landsting	28%	31%	32%
Friskolor	32%	33%	33%
	100%	100%	100%

Under 2016 gick procentuellt sett endast 35 % av Södertäljes gymnasieelever inom egenregi. Tabellen nedan visar att elevantalet från Södertäljes kommunala gymnasieskolor minskat från år 2014 till 2016. Positivt är att minskningen från år 2015 till 2016 var 1 procentenhet, jämfört med från år 2014 till 2015 var hela 5 procentenheter.

Särskola

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Särskolan	83 235	81 615	1 620	80 443

Särskolan tilldelades en ram på 83 235 tkr 2016. Resultatet i bokslutet blev ett överskott med 1 620 tkr. Prognosen per augusti var ett underskott med 100 tkr. Resultatet har förbättrats med 1 720 tkr. Framförallt är det grundsärskolorna som förbättrat resultatet, från en prognos på ett underskott med 835 tkr per augusti till ett överskott med 67 tkr till årets slut.

Skolskjutskostnaderna beräknades till ett nollresultat för året när prognosen gjordes vid delårsbokslutet i augusti men slutade med ett positivt resultat på 565 tkr. Största delen beror på att en faktura som avsåg januari belastade 2015.

Resultatet förbättrades också i och med att budgetregleringen vid höstens volymavstämning blev något högre än vad som prognostiserades per augusti.

Övrig verksamhet

Ekonomiskt resultat

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Nämnden	1 774	704	1 070	654
IKT centralt på Uk	9 704	5 963	3 741	8 330
Resurscentrum	32 578	28 153	4 425	28 849
Modersmålsenheten	40 050	37 485	2 565	38 380
Kostenheten	2 654	2 628	26	2 685
Övrigt	0	0	0	-210
Summa Övrig verksamhet	86 760	74 933	11 827	78 688

Sammanfattning

Det totala nämndbidraget för ”Övrig verksamhet” var 86 760 tusen kronor. I nämndbidraget ingick medel från statsbidraget ”för högt flyktingmottagande” med 4 400 tusen kronor..

Resultatet för 2016 blev ett överskott på 11 826 tusen kronor. Det är 8 576 tkr bättre än det som prognostiserades i delårsbokslutet per augusti. Årets resultat innefattar ett antal större avvikelser inom de olika verksamheterna. Dessa redovisas under respektive verksamhet.

Nämnden

Nämndbidraget för nämndens arvoden och verksamhet för 2016 var 1 774 tkr. Resultatet blev ett överskott på 1 070 tkr. Resultatet stämmer väl med den prognos som lämnades i delårsbokslutet per augusti.

Mandatperioden som började 2015 innebar en lägre kostnad för arvoden då ordförande för Utbildningsnämnden även är kommunalråd och därmed arvoderas från kommunalrådskansliet. Avsatta medel för eventuella satsningar av nämnden har inte förbrukats samt därutöver har budgeterade kostnader för konferensdagar som tex Mål&Budget konferenser inte förbrukats.

IKT Utbildningskontoret centralt

Nämndbidraget för Utbildningskontorets IKT-team och verksamhet 2016 var 9 704 tkr. Resultatet blev ett överskott på 3 741 tkr. Resultatet förbättrades med 841 tkr jämfört med prognosen i augustibokslutet på grund av framflyttad verksamhet.

Överskottet beror på att några projekt som planerats blivit framflyttade till 2017 eller inte hunnits med 2016 på grund av avropstider. Framflyttat har ett projekt med testmiljö inom Lärplattformen blivit och systemstöd för skolval samt ett IT-stöd för Skolskjuts som var tänkt att införas under hösten 2016, kommer att genomföras under våren 2017. Överskottet beror också på att licenskostnader har blivit lägre än beräknat och att kapitalkostnaderna har minskat samt att medel för oförutsedda händelser inte har behövt användas.

Utbildningskontorets IT- team arbetar utifrån den nationella IT strategin som bland annat innehåller direktiv om att alla elever i grundskolan och gymnasieskolan till år 2020 ska ha tillgång till varsin pc/Mac/läsplatta. Detta kräver en strategi över hur IT stödet ska byggas upp och underhållas.

Elever och personal samt vårdnadshavare får nu IT stöd i vardagsarbetet genom:

Skolplatsen – verksamhetssystem (källdatasystem)

Lärplattformen – många olika verktyg samlade i en plattform.

En gemensam plattform för lärande, kommunikation och administration för förskola, grundskola och gymnasium.

Office 365 – Microsoft Office 365 är ett pedagogiskt arbetsverktyg som ska användas för digitalt samarbete i lärsituationen genom samarbeten lärare – elev, lärare – lärare och elev – elev

Fortsatt är arbetet inriktat på utveckling inom befintliga system, trimma de befintliga trådlösa nätverken och licenssamordning. Närmaste satsningar blir **skolvalssystem** och **skolskjutssystem**.

Resurscentrum

Resurscentrums kommungemensamma verksamhet fick ett nämndbidrag på 28 154 tkr 2016. I nämndbidraget ingick 300 tkr av statsbidraget för ”högt flyktingmottagande”.

Resultatet blev ett överskott på 4 425 tkr. Resultatet är förbättrat med 2 676 jämfört med prognosen i augustibokslutet.

Det största överskottet var lönekostnader på 2 330 tkr. Det har varit flera vakanser under året samt en del partiella ledigheter och sjukfrånvaro. När vakanser uppstår tar rekryteringsprocessen ofta lång tid då det är svårigheter med att rekrytera specialistfunktioner som t ex psykologer och specialpedagoger. Detta är också en stor anledning till skillnaden i resultatet jämfört med prognosen. Under en kort period var även en chefstjänst vakant.

Budgeterade tolkkostnader förbrukades inte utan resulterade i ett överskott på cirka 200 tkr.

Därutöver blev det ett sammantaget överskott på 210 tkr på olika delposter för diverse verksamhetsatsningar där inte all budget förbrukades.

Intäkterna blev 1 655 tkr högre än budgeterat. Ungdomsmottagningen finansieras både med kommunala pengar och intäkter från Landstinget och intäkterna från Landstinget blev 570 tkr högre än budgeterat på grund av mer verksamhet.

Medel som reserverats på balanskonton för olika projekt och förts över mellan åren hade inte förbrukats under 2016 och de var inte möjliga att flytta över till 2017. De ökade intäkterna med 930 tkr och de fanns inte med i augustiprognozen. Resterande 155 tkr är intäkter för olika tjänster Resurstjänster tillhandahållit verksamheterna med. Motsvarande kostnad finns.

Modersmålsverksamheten/studiehandledning

Modersmåls- och studiehandledningsverksamheten hade ett nämndbidrag på 40 050 tkr 2016.

Resultatet blev ett överskott på 2 565 tkr. Resultatet är förbättrat med 3 342 tkr. Huvudorsaken är att skolorna från och med höstterminen betalar för extra studiehandledning.

Den kraftiga behovsökningen av studiehandledning för nyanlända elever under hösten 2015 innebar att budgetramarna för modersmål/studiehandledning inte räckte till inför 2016.

Verksamheten förstärktes med 4 100 tkr från statsbidraget ”för högt flyktingmottagande” för att klara övergången till en ny intern finansieringsmodell. Den nya finansieringsmodellen som innebar att skolorna betalade modersmålsenheten för extra studiehandledning de beställde fungerade fullt ut från höstterminen 2016. Rutinerna för finansiering av studiehandledning, arbetet med att anpassa enhetens personal till behoven i kombination med extraförstärkningen med statsbidrag är anledningen till budgetöverskottet.

Bakgrund

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Under hösten 2015 var flyktinginvandringen stor. Barns behov av modersmålundervisning men framförallt av studiehandledning på sitt modersmål i undervisningen ökade kraftigt. Behoven möttes snabbt genom att Modersmålsenheten anställde fler lärare med rätt språkkompetenser. De arbetade sedan ute på skolorna utifrån skolornas beställning av timmar. Däremot hann inte strukturen för att finansiera de ökade kostnaderna med och Modersmålsenhetens prognoser pekade mot ett underskott på 7-8 miljoner kronor 2015. Genom åtgärder och omprioriteringar slutade underskottet på 4,7 miljoner kronor för 2015.

Modersmålsenheten 2016

Inför 2016 blev det nödvändigt att se över hur de ökade behoven av studiehandledning skulle kunna tillgodoses inom befintliga ramar. Den gällande resursfördelningsmodellen för modersmål/studiehandledning räckte inte för att finansiera de kraftigt ökade behoven av studiehandledning. En modell har under året arbetats fram där skolorna köper extra studiehandledning från Modersmålsenheten. Skolorna finansierar det med sitt platsbidrag för nyanlända elever (FBK-peng). Rutinen med att skolorna ska köpa extra studiehandledning från Modersmålsenheten har fungerat fullt ut från och med höstterminen 2016

Samtidigt har ett stort omställningsarbete pågått inom Modersmålsenheten för att anpassa bemanningen, utifrån nyanlända elevernas språkbehov, till tillgängliga resurser. För att möjliggöra omställningen utan att de nyanlända elevernas behov av studiehandledning skulle påverkas negativt har modersmålsenheten förstärkts med 4 000 tkr från anslaget ” för högt flyktingmottagande”.

Modersmålsenhetens arbete med anpassning av bemanningen har pågått hela året och kommer att fortgå. Att anpassa bemanningen till elevernas behov utifrån deras språk är ett kontinuerligt arbete även om flyktingströmmen stabiliseras eller minskar. Det finns också en arbetskraftinvandring som innebär att nya elever med annan språkbakgrund kommer till skolorna.

Modersmålsenheten måste hela tiden anpassa sin personal efter språkbehov som efterfrågas av skolorna. Enheten måste också ta hänsyn till barnens skolbakgrund och antalet elever som kommer till kommunens skolor, både friskolor och kommunala skolor.

Kostenheten

Kostenhetens resultat är ett överskott på 26 tkr och avviker positivt med 0,02 % mot budget. Resultatet är förbättrat med 1 774 tkr jämfört med augustibokslutet där man prognostiserade att ofinansierade kostnader för samordnad varutransport skulle medföra ett underskott på 1 800 tkr. Kostnaderna för samordnad varutransport landade på 1 964 tkr men nollresultat kunde uppnås ändå tack vare att skolmjölksstöd från Jordbruksverket och högre intäkter för arbetsmarknadsåtgärder influerades. De sistnämnda kommer att minska avsevärt under 2017. Vakanser och något lägre livsmedelskostnader än budgeterat bidrar också till resultatet.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel under 2016 uppgick till 60 procent. För 2015 låg samma andel på 61 procent. Detta baseras på skolor, förskolor, caféer, hemkunskap och skol- & förskolekök inom Utbildningskontoret inklusive Järna, Hölö, Mölnbo och Enhörna.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Livsmedel	2016 andel ekologisk	2015 andel ekologisk
Frukt och grönt	56,3%	52%
Kolonial	61%	58%
Färsk och fryst kött	52,2%	43%
Fryst fisk	69,1%	79%
Mjölksprodukter	81,1%	77%
Ägg	97,1%	91%

Administration

	Nämndbidrag 2016	Nettokostnad 2016	Resultat 2016	Nettokostnad 2015
Administration	24 349	23 599	750	16 739

Administrationens nämndbidrag för 2016 var 24 349 tkr 2016. Resultatet blev ett överskott på 750 tkr. Den största avvikande kostnadsposten var regleringen av semesterskultsförändringen, totalt 5 863 tkr. Kostnaden täcktes av överskott på löner och övriga personalkostnader samt av överskott inom material och tjänster som hanterats mycket restriktivt under året.

Den del av administrationen som stödjer verksamheterna inom det pedagogiska uppdraget har utökats med två tjänster under året, en ledningsstrateg och en skolutvecklare. Enheten består av olika experter och strateger inom förskole- och grundskoleområdet samt gymnasieområdet. Nytt för 2016 är att kontoret även fått ansvar för KomVux.

Den största delen av den centrala administrationen som stödjer verksamheterna i deras kommunala uppdrag har organiserats i tre grupper med varsin gruppleddare, ekonomi, IT-stöd och antagning och placering inom förskola och skolbarnsomsorg. Olika IT system finns som stöd i arbetet för de tre enheterna förutom för controllergruppens arbete med budget och prognoser. Excel är det redskap som används vilket inte är optimalt ur flera perspektiv, framförallt ur ett säkerhetsperspektiv. Ett systemstöd för budget- och prognosarbete är ett behov.

Nettokostnadsutveckling

Verksamhetsområde (tkr)	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Förskola	489 931	506 513	515 094
Grundskola	804 616	884 920	913 050
Gymnasium	362 933	366 258	383 879
Särskola	81 744	80 443	81 615
Övrig verksamhet	85 054	78 687	74 933
Administration	13 864	16 739	23 599
Totalt	1 838 142	1 933 560	1 992 170

Sammanfattning

Den stora nettokostnadsförändringen skedde mellan 2014 och 2015 med en kostnadsökning på 95 418 tkr, 5,2 procent. Huvudskälet till ökningen var att alltför höga platsbidrag betalade ut till förskolan och grundskolan. Även friskolorna fick för högt utbetalda platsbidrag. Grundskolans kostnader ökade med 10 procent och förskolan med 3,4 procent. Nettokostnadsökningen planade ut till 2016 och ökningen blev 3 procent. Till 2016 hade den nya hyresmodellen med sänkta hyror positiv effekt på nettokostnaden. Fortsatt är nettokostnadsutvecklingen hög för grundskolan. Gymnasiet har fått en elevökning och därmed en ökad nettokostnad.

Allt större andel av förskolebarnen och eleverna söker sig till friförskolor, friskolor och skolor i andra kommuner vilket medför en ökad nettokostnad eftersom kommunen då får betala både elevpeng och ett hyresbidrag som motsvarar snitthyreskostnaden per barn och elev i den kommunala verksamheten. Risk finns i förlängningen till en överkapacitet i kommunala lokaler och informationen om barn och elevströmningar bör på sikt ingå som underlag när lokalförsörjningsplanen arbetas fram.

Därutöver har "Administration" en hög nettokostnadsökning. För administrationen är anledningen att 2015 belastade hyreskostnaden för tomställda lokaler administrationen. Under 2016 byttes personalsystem (lönesystem) i kommunen och när semesterskultsförändringen stämdes av vid årsskiftet uppstod en skuld på 6 141 tkr som tidsmässigt inte var möjlig att bokföra på rätt verksamhetsområde. Den belastade då administrationen.

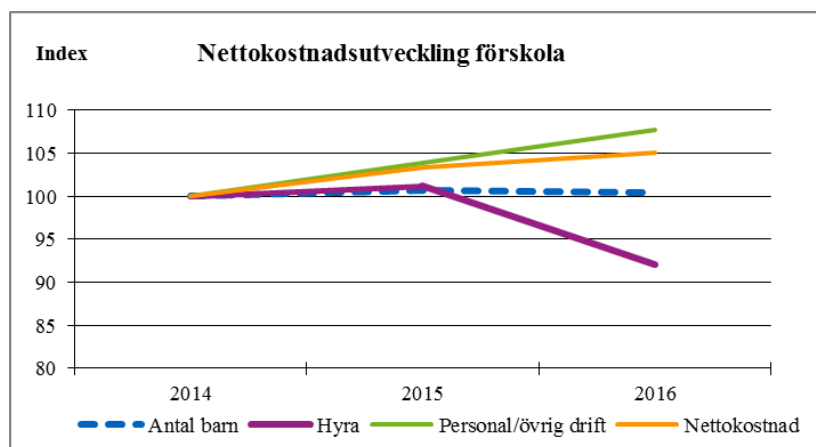
"Övrig verksamhet" bidrar ned en nettokostnadsänkning, Modersmålsenheten har succesivt under 2016 gjort en anpassning av bemanning till behoven i de olika språkgrupperna samt byggt upp en rutin där skolorna betalar för behovet av ökad studiehandledning som uppstod i samband med den ökade flyktinginvandringen hösten 2015. Kostnaden för några projekt inom Uks IT enhet har blivit framskjutna till 2017. Därutöver är det vakanser och sjukfrånvaro som minskat kostnaderna.

Förskolan

Verksamhetsområde (tkr)	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Förskola	489 931	506 513	515 094

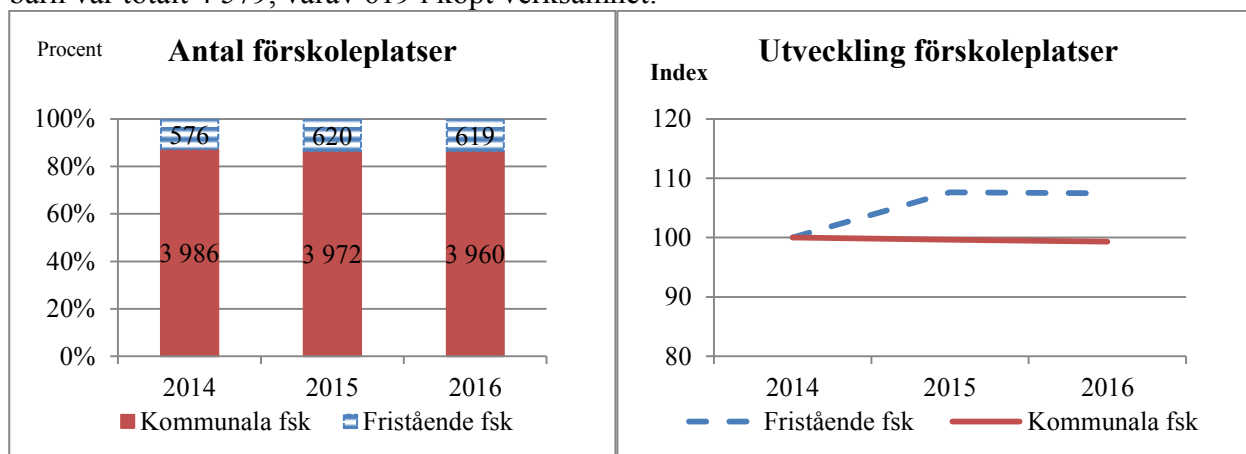
Diagrammet visar den totala nettokostnadsutvecklingen samt nettokostnadsutvecklingen för personal- och driftkostnader samt hyreskostnader för åren 2014 till 2016. Även förändringen av antalet barn framgår av diagrammet.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Nettokostnader (exklusive hyra) för förskolan har ökat med 3,8 % jämfört med samma period föregående år samtidigt som barnantalet totalt har minskat med 0,3 %. Den största förklaringen är att man under fjolåret senare halva hade inköps- och anställningsstopp.

Nedanstående diagram visar ett snitt av de tre mätningar som görs i februari, maj och oktober som visar en ökning av platser i fristående förskolor och en minskning i kommunal förskola. Antalet barn var totalt 4 579, varav 619 i köpt verksamhet.

En ny fristående förskola har öppnades i oktober. Fristående förskoleplatser tenderar att bli fler på bekostnad av de kommunala. 130 färre barn uppmättes i kommunala förskolor och 58 fler barn uppmättes i köpt verksamhet jämfört med barn i Mål & Budget. Det är viktigt att göra en långsiktig koppling mot lokalförsörjningsplanen och hur barnantalen ser ut.

Antal förskolebarn

Antalet barn är snittet mellan avläsning i februari, maj och oktober.

År	2014	2015	2016
Antal barn extern verksamhet	576	620	619
Barn i egen verksamhet	3 986	3 972	3 960
Totalt	4 562	4 592	4 579

Grundskolan

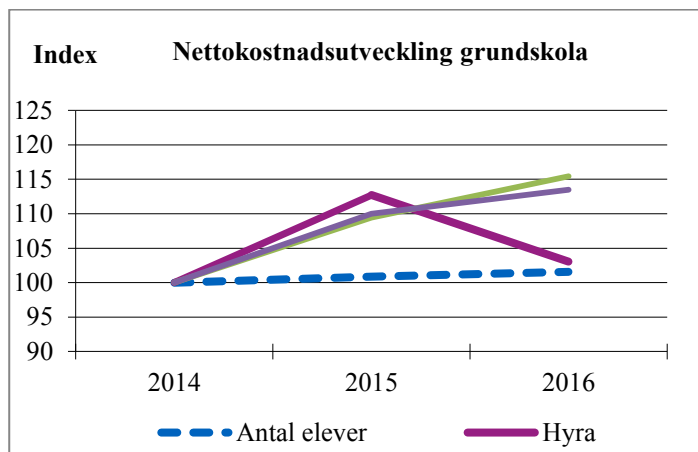
Verksamhetsområde (tkr)	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Grundskola	804 616	884 920	913 050

Den totala nettokostnadsökningen från 2014 till 2016 var 13,5 procent. Ökningen mellan 2014 och 2015 var 10 procent men sjönk till 3,17 procent till 2016. Nettokostnadsökningen beror till största delen på ökade personalkostnader, vilka har ökat med 17,8 procent under perioden 2014-2016.

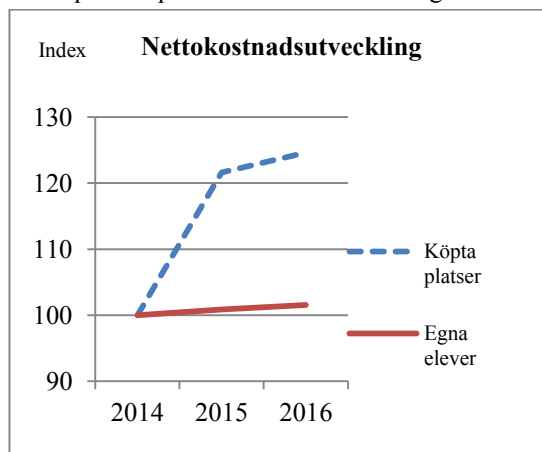
Inför 2016 ändrade kommunen sin hyresmodell med sänkta hyror som följd vilket påverkar jämförelsen av den totala nettokostnaden mellan åren kraftigt. Hyreskostnaden för grundskoleverksamheten minskades med 8,5 procent.

Att grundskolan tappar elever till förmån för friskolor i Södertälje och andra kommuner, påverkar nettokostnadsutvecklingen negativt. Färre barn i klassrummen, men inte tillräckligt få för att till exempel slå ihop klasser, gör att skolorna inte alltid kan minska bemanningen utan får bibehålla höga personalkostnader.

Diagrammet visar nettokostnadsutvecklingen totalt för grundskoleverksamheten

Diagrammet visar nettokostnadsutvecklingen för köpta elevplatser och kommunens egna elever

Elevutveckling

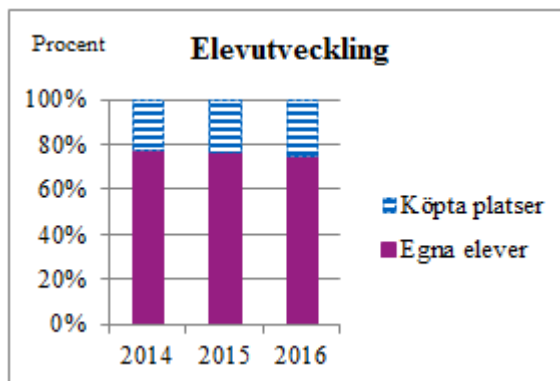
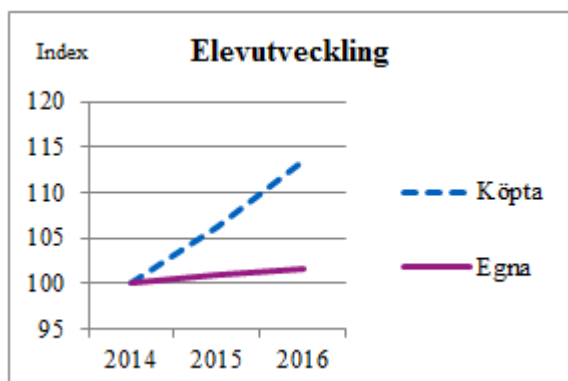
Volymökningen av elever i våra kommunala skolor fortsätter att vara låga till förmån för friskolor i Södertälje och andra kommuner. Antal elever inom kommunala grundskolan har ökat med 2 procent och antal elever i fristående verksamheter med 14 procent under perioden 2014-2016. Under samma period minskar antalet förberedelseklass elever med 8 procent. Antal elever avser boende i Södertälje kommun.

Elevstatistik	2014	2015	2016	Förändring fr 2014-2016
Antal elever, årssnitt				
köpta platser	2 091	2 220	2 375	13,6%
Egna platser i egen skolor	6 363	6 460	6 523	2,5%
nyanlända (förberedelseklass)	640	603	589	-8,0%

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Diagrammen visar elevutvecklingen på hur många som går kvar i kommunens skolor och hur många som väljer att gå i friskolor och i andra kommuner

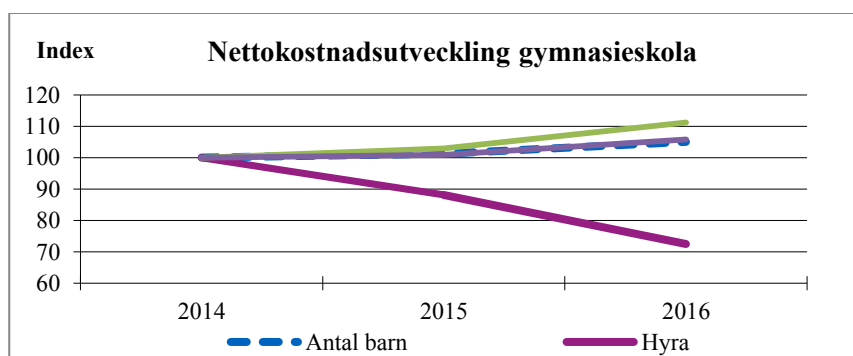
Diagrammet visar hur andel elever av totala antalet elever som väljer att gå i friskolor och andra kommuner

Gymnasieskolan

Verksamhetsområde	Nettokostnad (tkr) 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Gymnasium	362 933	366 258	383 879

I nedanstående diagram ser vi att det totala elevantalet har ökat från 2015 till 2016. Detta beror främst på att fler elever valt skolor utom egenregi. Det totala elevantalet som Södertälje kommun haft betalningsansvar under 2016 är ca 3610 elever, en ökning med nästan 70 elever jämfört med 2015. Kostnaden för personal och övrigt stiger mer än själva elevantalet, men ser vi till den totala nettokostnaden följer den väl det ökade elevantalet. Hyreskostnaden redovisas nedan i en egen axel då den nya självkostnadsmodellen, med sänkta hyror från 2016, påverkas nettokostnaden på ett extraordinärt sätt.

Särskolan

Verksamhetsområde	Nettokostnad (tkr) 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Särskola	81 744	80 443	81 615

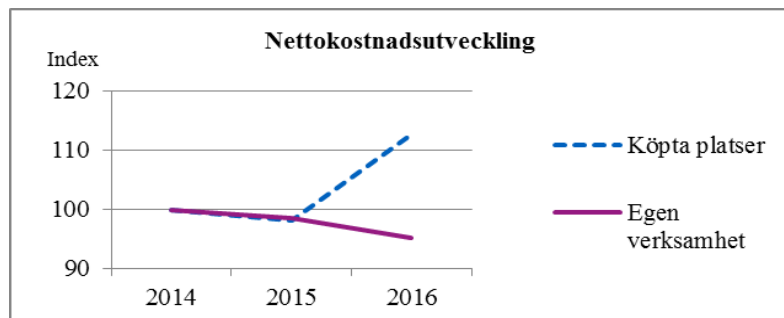
Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Nettokostnadsutveckling

Särskolan omfattar relativt få elever. Det är också stor skillnad mellan elevernas behov och därmed kostnad per elev. Det innebär att kostnaderna varje år påverkas mycket av enskilda elevers behov och därmed kan det bli stora svängningar mellan åren.

Under 2016 ökade kostnaderna kraftigt för köpta platser medan den egna verksamheten blev billigare. Anledningen är att några elever med hög behovsnivå av stöd bytte från kommunal skola till friskola samt att nyinflyttad elev högt stödbehov valde friskola.

Diagrammet visar nettokostnadsutvecklingen för externt köpta skolplatser och kommunens egen verksamhet för särskoleelever åren 2014-2016

Elevutveckling

Under 2016 var 227 elever, årssnitt, inskrivna i särskolan.

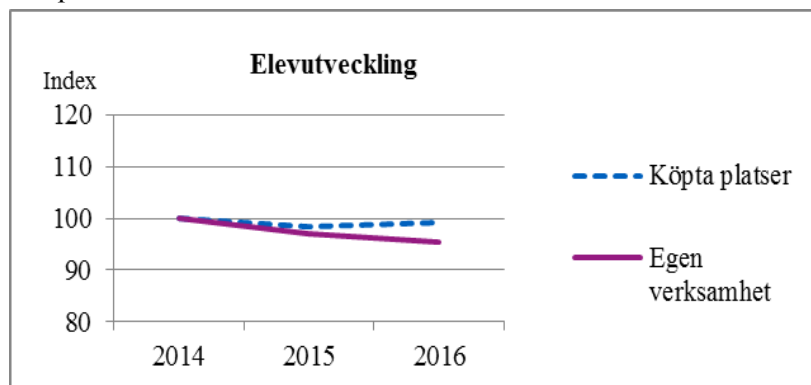
Andelen elever av totala antalet särskoleelever som valt att gå i friskola eller beroende på andra orsaker går i friskolor är relativt konstant, strax under 30 procent och har varit i det närmaste oförändrat de senaste tre åren.

Tabellen visar antalet särskoleelever i grundsärskolan och gymnasiesärskolan samt hur många elever som går i fritidshem

Särskolans elevutveckling,

totalt antal elever	2014	2015	2016
Grundsärskolan	138	135	142
varav med fritidshem	68	65	62
Gymnasiesärskolan	97	94	85
Totalt antal elever	235	229	227

Diagrammet visar en förskjutning av elevplatser mellan kommunens egen verksamhet och externt köpta elevplatser.

Övrig verksamhet

	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Nämnden	1 442	654	704
IKT centralt på Uk	13 944	8 330	5 963
Resurscentrum	16 832	28 849	28 154
Modersmålsenheten	34 786	38 380	37 486
Kostenheten	12 400	2 685	2 628
Övrigt	5 650	-211	0
Summa Övrig verksamhet	85 054	78 687	74 933

Nämnden

Nettokostnaden minskar från 2015 då den nya mandatperioden innebär att ett av kommunalråden är ordförande i Utbildningsnämnden. Arvodering sker från kommunalrådskansliet. Även utgifterna för konferensdagar som tex Mål&Budget konferenser har minskat.

IKT Utbildningskontoret centralt

Nettokostnaden har minskat kraftigt för den centrala IKT verksamheten på Utbildningskontoret sedan 2014. Kapitalkostnaderna för tidigare investeringar var fortfarande höga 2014. Avskrivningen har därefter minskat med närmare 3,5 miljoner kronor per år och var 2016 nere på en kostnad på 149 tusen kronor. Projektkostnaderna varierar mellan åren beroende på hur snabbt upphandlingsprocesserna går.

Resurscentrum

Den stora förändringen på Resurscentrum skedde mellan 2014 och 2015 då nettokostnaden ökade med 12 miljoner kronor, drygt 71 procent. Anledningen är en del organisationsförändringar. Pedagogiskt Centrum som tidigare varit en egen ekonomisk enhet integrerades ekonomiskt i Resurscentrum och Skolakuten utvecklades och ombidades till Mobila Skolteamet Bidraget till TomTit började betalades ut från Resurscentrum. Nettokostnaden minskade något till 2016 då några tjänster flyttades från Resurscentrum till annan verksamhet.

Modersmålsenheten

Nettokostnadsökningen mellan 2014 och 2015 beror helt på den stora flyktinginvandringen under hösten 2015. Behoven av studiehandledning i undervisningen och modersmålsundervisning ökade kraftigt. Nya lärare anställdes för att tillgodose elevernas stödbehov i olika språk. Modersmålsenheten fick stå för hela kostnadsökning. Under 2016 har nettokostnaden för enheten minskat något då även skolorna är med och finansierar en del av studiehandledningen genom att de köper extra studiehandledning från Modersmålsenheten.

Administration

	Nettokostnad 2014	Nettokostnad 2015	Nettokostnad 2016
Administration	13 864	16 739	23 599

Nettokostnadsökningen är hög mellan åren, 2 875 tusen kronor till 2015 och 6 860 tusen kronor till 2016. Förändringen från 2014 till 2015 beror helt på att hyreskostnaden för tomställda lokaler bokförts centralt under uppsägningstiden. Kostnadsökningen till 2016 beror på en ökad semesterskuldkostnad med 6 141 tusen kronor jämfört med 2015. Resterande kostnadssökning beror på att den centrala skoladministrationen utökats med en tjänst från 1 maj och inom ledning strategin med en tjänst från 1 augusti.

Särskilda uppföljningar

Tillfälligt statsbidrag för ökat flyktingmottagande

Enligt beslut KS 29 feb §3, har utbildningsnämnden beviljats 22 mkr till särskilda satsningar under 2016 i syfte att förbättra och förstärka organisationen så att den bättre kan möta de utmaningar som det höga flyktingmottagandet medför även på längre sikt.

Kommunfullmäktige fastställde en utökning av utbildningsnämndens kommunbidrag 2016 med samma belopp.

Det var viktigt att beakta stödets tillfälliga karaktär vid fördelning av medlen. Det gick inte att bygga upp ny varaktig verksamhet baserat på tillfälliga intäkter under året.

Ekonomisk redovisning

Utbildningsnämnden beslöt internt att fördela medlen till följande verksamheter. Per december har medlen förbrukats enligt nedanstående redovisning.

	Fördelat	Ej förbrukat	Förbrukats
Förskolan	2 000 tkr	1 060 tkr	940 tkr
Grundskolan	13 600 tkr	1 690 tkr	11 910 tkr
Gymnasiet	2 000 tkr	80 tkr	1 920 tkr
Modersmålsenheten	4 100 tkr	2 000 tkr	2 100 tkr
Resurscentrum	300 tkr		300 tkr

Beskrivning av utförda och planerade aktiviteter

Förskolan

Ett femtiotal nyanlända barn har deltagit i förskoleverksamhet och 940 tkr av 2 000 tkr har utbetalats. Bidrag för nyanlända har även varit möjligt för fristående förskolor att söka, men det är endast kommunala förskolor som sökt medel.

Grundskolan

Den största delen av bidraget har utbetalats till skolorna i form av utökat platsbidrag för nyanlända elever. Storleken på bidraget har baserats på antal nyanlända elever per skola vid elevavläsningen hösten 2015. Detta utökade platsbidrag för nyanlända har även varit möjligt för fristående grundskolor att söka, vilket de också har gjort.

En grundskola fick möjlighet att tillfälligt förstärka undervisningen för nyanlända med en extra lärare i klassrummet. Tre grundskolor fick möjlighet att under året införa och starta upp rollen som samordnare för nyanlända på sina respektive skolor. Studenter från Tekniska högskolan i Stockholm kunde anlitas för att genomföra Lovskola riktad till nyanlända i ämnet Teknik under sommaren.

Bidrag har möjliggjort en satsning på en extratjänst från Inläsningstjänst, studiestöd på modersmål, där litteratur för undervisning läses in på olika språk.

Gymnasiet

Ett gymnasium som arbetar mycket aktivt med språkintrösktion av nyanlända har använt bidraget för att kunna stärka kvaliteten i undervisningen. Inget fristående gymnasium har denna typ av verksamhet varför de inte har blivit erbjudna att söka bidrag.

Modersmålsenheten

Under hösten 2015 ökade behoven av studiehundledning kraftigt. Behoven möttes snabbt upp genom att Modersmålsenheten anställde fler lärare med rätt språkkompetenser. Kostnaderna blev betydligt högre än de tillgängliga budgetramarna. Under 2016 har ett arbete genomförts för att klara verksamheten inom befintliga ramar. Omställningen innebar att skolorna skulle betala för extra studiehundledning till Modersmålsenheten istället för att Modersmålsenheten skulle minska personalen. Kostnaden för dessa lärare under omställningstiden beräknades till 4 100 tkr och skulle finanseras med resurserna från ”ökat flyktingmottagande”.

På det sättet säkerställdes studiehundledningen till de nyanlända eleverna under omställningstiden till den nya intern finansieringsmodellen. Skolorna började betala Modersmålsenheten redan under höstterminen 2016 vilket gjorde att det blev ett överskott på 2 000 tkr av flyktinganslaget.

Under året har många nyanlända kommit från Afghanistan med behov av modersmålsundervisning och studiehundledning i minoritetspråket Dari. Bidraget har underlättat att kunna erbjuda och tillfälligt anställa modersmåls lärare och studiehundledare då det är mycket svårt att hitta medarbetare med denna språkkompetens.

Resurscentrum

Resurscentrum har bidragit med tolkstöd till skolornas elevhälsa i samband med elevens mottagande både till grundskolorna och till gymnasiet.

Sociala Investeringsfonden

Enligt beslut KS 16/157, har utbildningsnämnden beviljats 6 mkr för att genomföra riktade förebyggande insatser tillsammans med socialnämnden på Lina grundskola, Ronnaskolan och Wasaskolan, över en treårsperiod till och med våren 2019.

Insatserna ska bryta en negativ utveckling hos de elever i årskurs 7-9 på ovan nämnda skolor vilka riskerar att inte nå målen i skolan och som även har ett riskbeteende.

Genom att arbeta med ungdomscoacher kommer eleverna få direkt och dagligt stöd för att förändra sitt beteende och agerande. Arbetet kommer att samordnas med den samverkan som finns med mottagningsgruppen, utredning 13-20, sociala insatsgruppen och fältare.

Ekonomisk redovisning

Skolorna har fått medel i form av förmedlingsbidrag baserat på de anställda ungdomscoachernas löne- och overhead-kostnader. Per december har totalt 900 tkr förmedlats.

Lina grundskola	299 tkr
Ronnaskolan	296 tkr
Wasaskolan	305 tkr

Beskrivning av utförda och planerade aktiviteter

Lina grundskola

Skolan har anställt en ungdomscoach från och med maj månad på 100 procent.

Ronnaskolan

Skolan har anställt två ungdomscoacher från och med augusti fördelat på 30 procent respektive 70 procent.

Wasaskolan

Skolan har anställt en ungdomscoach från och med april månad på 100 procent.

Investeringar

KF/KS-beslutade investeringar

Investeringar finansierade av anslag från Kommunfullmäktige/Kommunstyrelsen visar ett överskott på 466 tkr jämfört med de budgeterade 2 000 tkr. Inom anslaget finns inventarier till Björkängs kök och matsal, Stålhamraskolans kök och matsal samt idrottshall Campus Telge. Anslaget för Stålhamraskolans kök och matsal visar på ett större överskott.

Nämndfinansierade investeringar

De nämndfinansierade investeringarna visar ett överskott med 9 169 tkr jämfört med budgeterade 13 543 tkr. Dessa medel kan alla enheter begära under året för att investera i inventarier, t ex datorer, AV-utrustning och möbler.

God ekonomisk hushållning

Med anledning av årets resultat och nettokostnadsutvecklingen är bedömningen att God ekonomisk Hushållning är Ok.

KF-mål och inriktning

KF-mål

Resultaten i förskolan och skolan ska förbättras

Fullmäktige har uttryckt att ”resultaten i förskolan och skolan ska förbättras”. I det systematiska kvalitetsarbetet följs en mängd resultat upp och rapporteras löpande till utbildningsnämnden och kommunaldelsnämnderna. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på Utbildningsnämndens kommunövergripande plan för systematiskt kvalitetsarbete.

Uppföljning av förskolan - Prioriterade kunskapsområden

I förskolan följer vi upp varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden. De nedanstående siffrorna svarar på frågan: Hur stor andel av de femåriga barnen når de mål som finns för respektive kunskapsområde? Resultatet visar hur väl verksamheten har skapat förutsättningar för att barnen ska lyckas inom de olika kunskapsområdena.

	2012	2013	2014	2015	2016
Språkutveckling	84,6	88,7	86,2	87,5	90,1
Lek och samspel	86,5	90,7	89,5	90,1	93,6
Naturvetenskap och teknik	80,7	84,3	84,8	87,3	92,1
Matematik	87,3	88,1	86,9	89,4	91,0

Inom de prioriterade kunskapsområdena har resultaten för andra året i rad förbättrats inom samtliga områden. För år 2016 ligger måluppfyllelsen i samtliga områden för första gången över 90 procent. Förståelsen för att journalerna, som tillsammans med den pedagogiska dokumentationen, är verktyg för att utveckla verksamheten fortsätter att öka. Det är en uppföljning som visar vad respektive förskola behöver fokusera på för att erbjuda en verksamhet som bättre möter upp barnens behov och som bidrar till ett ökat lärande och därmed en ökad måluppfyllelse. Störst resultatförbättring de senaste åren uppvisas inom naturvetenskap och teknik. Bakom detta ligger en långsiktig och medveten kompetensutveckling, bland annat i samarbete med Tom Tits Experiment och genom interna nätverk.

Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter befästas i verksamheten. Tack vare satsningen på centrala ateljéristor och pedagogistor har nu samtliga förskoleområden i kommunen ett väl fungerande och eget dokumentationsverktyg. En del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att dessa verktyg förändras eller justeras utifrån vad som är aktuellt inför varje nytt år. Kopplingen till förbättrings- och utvecklingsområden i dokumentationsverktygen blir allt tydligare. Det är mycket glädjande eftersom en framgångsfaktor i ett väl fungerande kvalitetsarbete är att de olika delarna hänger ihop. Det ger en tydlighet i hela organisationen och det gynnar förståelsen för det utvecklingsarbete som ska genomföras. Även förskolans gemensamma verksamhetsidé bidrar till att denna förståelse ökar. Arbetet med pedagogiska miljöer och ateljékultur har fortsatt under året som varit men kommer framöver att lyftas som ett gemensamt förbättringsområde.

Bedömning av måluppfyllelse

Förskoleverksamhetens måluppfyllelse inom de prioriterade kunskapsområdena har för andra året i rad ökat för samtliga områden. Måluppfyllelsen ligger nu för första gången över 90 procent inom samtliga områden. Måluppfyllelsen inom förskolan bedöms vara OK.

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Under nästkommande år kommer fokus fortsatt att ligga på förskolans relation till familjerna. Utöver detta införs ett förbättringsområde kring förskolans pedagogiska miljöer. Nedan sammanfattas en kombination av insatser utifrån förskolans förbättringsområden och utvecklingsområden.

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med hemmet ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Alla förskoleområden ska fortsätta utveckla grupputvecklingssamtalen (vårdnadshavare i mindre grupper) som forum för samråd. Fokus ska vara förskolans uppdrag och mål, det kollektiva lärandet och förskolan som en demokratisk mötesplats. Vårdnadshavare ska utifrån förskolans normer och värden bättre kunna stödja sina barn i deras utveckling, och även kunna stödja varandra.
- Gemensamma riktlinjer för inskolning ska tas fram för att öka likvärdigheten i vårdnadshavares och barns första kontakt med förskolan. Andra möjligheter till gemensamma riktlinjer för ökad likvärdighet ska under året ses över.
- Gemensamma riktlinjer för vilket material som ska finnas som grund i förskolornas pedagogiska miljöer tas fram och implementeras.
- Arbetet med att konkretisera förskolans gemensamma verksamhetsidé fortsätter. Under 2016 har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om vad verksamhetsidén och kopplingen till Reggio Emilia betyder för just deras verksamhet. Detta för att konkretiseringen ska bli Södertäljespecifik.
- Förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag fortsätter med sitt praktknära utvecklingsarbete. Årets fokus kommer att vara den gemensamma verksamhetsidén samt hur förskolan på ett bättre sätt kan involvera familjerna i verksamheten.
- Förskolans centrala pedagogistor och centrala ateljéristor fortsätter med sitt uppdrag att särskilt utveckla gemensamma strategier för pedagogisk dokumentation samt att utveckla ateljékulturen i verksamheten. Centrala pedagogistor och ateljéristor kommer under läsåret 16/17 att omfördelas till andra förskoleområden.
- Minst ett arbetslag från samtliga förskoleområden (15 förskolor) ska delta i en utbildning kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ur ett flerspråkighetsperspektiv.
- Verksamhetschefen initierar, tillsammans med grundskolans verksamhetschef, ett förbättringsarbete för att stärka övergången från förskola till skola.

Uppföljning av grundskolan - resultat

Elever i årskurs 9, meritvärde, alla kommunala skolor

	Meritvärde alla elever	Meritvärde flickor	Meritvärde pojkar
2013	205,3	218,3	193,7
2014	211,2	221,8	201,8
2015	213,4	221,7	204,6
2016	218,3	227,6	209,1

För sjätte året i rad har meritvärdet i Södertäljes kommunala grundskolor förbättrats. År 2016 var meritvärdet 218,3 poäng, vilket ska jämföras med 213,4 poäng föregående år. Under några år minskade skillnaden mellan flickors och pojkars resultat men det senaste året har flickorna förbättrat sitt resultat något lite mer än pojkarna. Nu skiljer det 18,5 poäng jämfört med föregående års 17,1 poäng. Skillnaden mellan könen är dock fortfarande mindre än vad det var 2013 och 2014.

Under flera år har andelen elever med minst godkänt i de 16 obligatoriska ämnena ökat, och så även i år. Det senaste läsåret ökade måluppfyllelsen från 70 procent till 72 procent. Sett till den senaste treårsperioden har flickorna förbättrat måluppfyllelsen från 69 procent till 73 procent. Motsvarande period har pojkarna gått från 64 procent till 71 procent. I likhet med resultatutvecklingen i meritpoäng innebär det att pojkarnas resultatförbättring varit större än flickornas de senaste åren.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

	Andel behöriga för högskoleförberedande program			Andel behöriga för yrkesprogram			Andel elever som inte är behöriga för vare sig högskoleförberedande program eller yrkesprogram		
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
2012	74,8	75,8	73,7	76,1	76,9	75,3	23,9	23,1	24,7
2013	75,9	78,1	73,8	78,5	80,2	76,9	21,5	19,8	23,1
2014	78,8	81,1	76,8	82,0	82,8	81,3	18,0	17,2	18,7
2015	78,7	77,8	79,6	78,8	78,1	79,6	21,2	21,9	20,4
2016	79,4	79,9	79,0	80,5	80,6	80,3	19,5	19,4	19,7

Efter flera år av förbättrade resultat när det gäller behörighet uppvisade år 2015 en försämrad måluppfyllelse. Det var även det första året som pojkar hade högre behörighet än flickor. År 2016 har dock behörigheten återigen ökat, både vad det gäller högskoleförberedande program och yrkesprogram. Flickorna har återigen högre behörighet än pojkarna, även om skillnaden glädjande nog är mycket liten.

De fortsatta resultatförbättringarna inom grundskolan är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Vid resultatuppföljningen HT15 framkom t.ex. att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under VT16 genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor och detta gav resultat. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med

respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs är extra och anpassad undervisning, koncentrationsläsning i vissa ämnen, läxhjälp och lovskola m.m. Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska. Utbildningskontoret behöver vidta fortsatta åtgärder för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Bedömning av måluppfyllelse

Meritvärdet har för sjätte året i rad ökat inom Södertäljes grundskolor. Behörigheten till gymnasieskolan, både till högskoleförberedande program och till yrkesprogram, har ökat under året. Bedömning är att måluppfyllelsen är OK.

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Ett antal åtgärder har satts in för att höja måluppfyllelsen. I det systematiska kvalitetsarbetet finns en omfattande analys av genomförda åtgärder och förslag till åtgärder för att ytterligare förbättra måluppfyllelsen. Nedan finns exempel på åtgärder inför läsåret 2016/2017:

- De framtagna riktlinjerna för samverkan med vårdnadshavare ska introduceras och förankras, både hos medarbetare och hos vårdnadshavare, och även följas upp.
- Gemensamma stödstrukturer för föräldramöten implementeras och följs upp.
- Workshops och föreläsningar för alla medarbetare på fritidshem och i förskoleklass med fokus på tidig matematikinlärning och läsning.
- Ett specialpedagogiskt forum ska stödja skolorna i arbetet med tidiga åtgärder, extra anpassningar och särskilt stöd.
- Verksamhetschefen initierar, tillsammans med förskolans verksamhetschef, ett förbättringsarbete för att stärka övergången från förskola till skola.
- Varje arbetslag/ämneslag som leds av förstelärare ska ha tydliga och skriftliga uppdrag för det kollegiala lärandet med en tydlig förväntan på skriftlig reflektion.
- Kommunövergripande nätverk för förstelärare med syfte att genom kollegialt lärande stärka arbetet med att utifrån en resultatanalys anpassa undervisningen efter elevgruppens behov.
- Skapa förutsättningar för ett ökat kollegialt lärande i rektorsgruppen genom litteraturseminarium, filmning och gemensamt analysarbete.
- Föregående termin startades ett framgångsrikt arbete med individuella åtgärdsplaner för de elever i årskurs 9 som riskerade att inte uppnå behörighet till gymnasieskolan. Kommande läsår ska alla elever i årskurs 6-9 som riskerar att inte uppnå godkänt i Sv/SvA, Engelska eller Matematik få individuella planer utarbetade. Dessa planer följer en för alla skolor gemensam struktur och utgår från de återkommande resultatuppföljningarna på elevnivå som genomförs.
- En uppföljning av effekterna av det funktionellt delade ledarskapet som finns på fyra skolor ska genomföras.
- Sex lärare ingår i ett samverkansprojekt (STLS) tillsammans med Stockholms Universitet och några grannkommuner i syfte att beforska sin praktik.

Gymnasieskolan - resultat

	2014	2015	2016
<i>Högskolebehörighet av alla</i>			
Högskolebehörighet Högskoleförberedande	76 %	68 %	77 %
Avgått med examen yrkesprogram	62 %	68 %	72 %
-varav avgått med behörighet till högskola	31 %	37 %	43 %
	2014	2015	2016
<i>Jämförelsetal</i>			
Jämförelsetal högskoleförberedande program	13,99	14,50	14,32
Jämförelsetal yrkesprogram	12,71	12,39	12,80
Jämförelsetal totalt (oavsett program)	13,54	13,83	13,82

När det gäller högskoleförberedande program så måste eleverna uppnå högskolebehörighet för att få en slutexamen. Läsåret 2015/2016 har 77 % av eleverna som gått högskoleförberedande program uppnått högskolebehörighet och därmed också fått slutexamen. Det är en förbättring med hela 9 procentenheter jämfört med föregående år och måluppfyllelsen är nu även bättre än vad den var år 2014 då de första eleverna fick slutbetyg utifrån den nya gymnasireformen. Jämfört med föregående år har jämförelsetalet inom de högskoleförberedande programmen sjunkit något, vilket innebär att fler elever fått examen men att de genomsnittliga avgångsbetygen därigenom sjunkit något.

När det gäller yrkesprogrammen kan eleverna få en examen från sitt program utan att få en högskolebehörighet. För andra året i rad ökar andelen elever som avgått med examen. År 2016 fick 72 procent av eleverna på yrkesprogrammen examen, och av dessa hade 43 procent även högskolebehörighet. Även högskolebehörigheten vid yrkesprogrammen ökar därmed för andra året i rad. Vidare har jämförelsetalet inom yrkesprogrammen förbättrats under 2016. Det innebär nu alltså att fler elever får examen från yrkesprogrammen och att dessa elever dessutom har högre avgångsbetyg. Årets resultatförbättringar inom gymnasieskolan tillskrivs till stora delar det verksamhetsgemensamma fokus som varit på att utveckla den språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisningen.

Trots detta fick cirka en fjärdedel av eleverna inte slutexamen på sina respektive program, och det är fortfarande en allt för hög andel. Även fortsättningsvis har många elever svårt med engelskan och svenskan, vilket kräver ett fortsatt fokus på språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning.

Bedömning av måluppfyllelse

Andelen elever med behörighet till högskolan har ökat kraftigt under året som gått. Andelen med examen från yrkesprogrammen har också ökat. Fortfarande är dock en stor andel av eleverna obehöriga eller utan examen. Bedömningen är att måluppfyllelsen är OK.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen tas fram och följs upp i gymnasiets plan för systematiskt kvalitetsarbete. Det sker både i form av generella och riktade insatser, exempel redovisas nedan:

- Fortsatt fokus för alla gymnasieskolor på språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning som gemensamt förbättringsområde. Detta för att säkerställa att arbetssättet blir en permanent del av skolornas kärnverksamhet.
- Under höstterminen 2016 har Wendela Hebbegymnasiet och Morabergs Studiecentrum beviljats statsbidrag via Läslyftet för att utbilda medarbetare i grundläggande litteracitet för nyanlända elever. Det handlar om läs- och skrivutveckling för nyanlända elever som inte förvärvat läs- och skrivefärdigheter under uppväxtåren.
- Arbetet med en språksupport fortsätter på Täljegymnasiet. Syftet är att stödja lärarna i arbetet med att höja undervisningens kvalitet genom ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. När detta är fullt implementerat är målet att det även ska få spridning till övriga kommunala gymnasieskolor.
- 20 lärare på Täljegymnasiet ges individuell coaching om undervisningens kvalitet från extern part.
- 8 förstelärare på Täljegymnasiet ska delta i en utbildning i coachande förhållningssätt med syftet att stärka deras roll i utvecklandet av det kollegiala lärandet på skolan.
- Två studiecoacher anställs på Torekällgymnasiet. Dessa studiecoacher ska arbeta med elevernas motivation enskilt och i grupp, studiehandledning och studieteknik samt frånvarohantering. Studiecoacherna ska arbeta tätt tillsammans med skolans elevhälsa.
- Samtliga gymnasieskolor ska med hjälp av Specialpedagogiska Skolmyndigheten höja kompetensen kring elevhälsoarbetet. En verksamhetsgemensam arena för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska utvecklas.
- Särskilt utveckla yrkesprogrammen och den branschnära kopplingen inom bygg-, maskin- och vårdbranscherna. Detta bland annat genom att Torekällgymnasiet planerar att bli en branschrekommenderad skola inom byggsektorn och maskinförarsektorn samt att skolan vill starta ett vård- och omsorgscollege.

Övergripande inriktning

Utifrån målet om att resultaten inom förskola och skola ska förbättras, ska enheternas kvalitetsarbete vara systematiskt, strategiskt och forskningsbaserat. Av särskild vikt är att alla förskolor och skolor utvecklar kvalitéer inom de fyra områden som forskningen visat leder till förbättrade resultat och som kommunen därför valt att prioritera. Dessa områden samt en övergripande lägesbedömning följer nedan:

Förändringsorienterat ledarskap. Ledare inom förskola och skola ska säkra att utvecklingsarbetet utgår från en väl känd verksamhetsidé, att medarbetarna har rätt kompetenser och i sitt arbete har en kvalitet som motsvarar högt ställda krav och förväntningar.

Förskolor och skolor i Södertälje kommun har fortfarande kommit olika långt i arbetet med verksamhetsidéer. Förskolans gemensamma verksamhetsidé har under året fått ett större fotfäste i verksamheten och en fördjupning av verksamhetsidén pågår i form av framtagandet av ett konkretiserande dokument. Till denna konkretisering har samtliga medarbetare inom förskolan fått bidra med egna tankar om just sin verksamhet ur ett Reggioperspektiv. Skolornas olika verksamhetsidéer skiftar i genomslag men samtliga enheter jobbar aktivt med frågan. Det finns framgångsrika exempel i form av exempelvis Rosenborgsskolan, Oxbacksskolan och Wendela Hebbegymnasiet. Andra skolenheter har inte kommit lika långt och behöver utveckla arbetet med verksamhetsidén ytterligare. Förväntansstrukturer – både centrala och lokala – finns och används i verksamheten. Förskolor och skolor strävar alltid efter att ha medarbetare med rätt kompetenser men det blir tyvärr tydligare och tydligare att bristen på förskollärare och lärare är stor. Konkurrensen om den utbildade personal som finns är påtaglig och enheterna gör vad de kan för att nyrekrytera personal och säkerställa rätt kompetenser. Allt fler förskollärare och lärare väljer dock att byta arbetsplats och arbetsgivare då detta direkt ger bättre lön. Även om de ekonomiska villkoren inte betyder allt så är det likväl ett av de största konkurrensmedlen på arbetsmarknaden. Den ökade rörlighet som detta nu skapar ger en instabilitet och en oro i organisationen. Framöver blir det således en ännu större utmaning att säkerställa att barn och elever möts av utbildad och behörig personal.

Lärande organisationskultur. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att organisationskulturen kännetecknas av samarbete och erfarenhetsutbyte och att det kollegiala lärandet får effekter i undervisningen och i barnens/elevernas lärande.

Den lärande organisationskulturen har utvecklats mycket de senaste åren inom samtliga verksamheter. Inom förskolan finns sedan länge möjlighet till erfarenhetsutbyte via både lokala och övergripande nätverk och grupper. Allt fler förskoleområden anordnar numera planeringsdagar och inspirationsdagar där olika förskolor inom området kan delge varandra goda exempel från verksamhetsåret som varit. Det kollegiala lärandet ges fortsatt utrymme och finns strukturerat i olika mötesformer inom varje förskoleområde. Utöver detta finns förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag (FSU) som deltar i ett övergripande nätverk och har som uppdrag att driva och inspirera till utveckling i det egna arbetslaget.

Inom grund- och gymnasieskolorna har det kollegiala lärandet befästs ytterligare. De ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne har utvecklats utifrån styrning och uppföljning. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. Ytterligare exempel på kollegialt lärande är de utvidgade kommunövergripande sambedömningar inom grundskolan som görs vid rättningen av nationella prov. För proven i årskurs 3 träffas samtliga skolor gemensamt och för proven i årskurs 6 och 9 träffas skolor inom olika områden

enligt en fastlagd rutin. Även kommunens utvecklingslärare bidrar till ett kollegialt lärande och under föregående läsår genomförde dessa insatser på fyra skolor.

Mål- och resultatstyrning. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att ständiga förbättringsåtgärder vidtas utifrån resultat och analyser och att det utvecklas en ansvarskultur där alla bidrar till att stärka kvalitén utifrån sina respektive roller och uppdrag.

Under året har måluppfyllelsen ökat inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Ytterligare steg i förbättringen av mål- och resultatstyrningen har således tagits. Inom förskolan blir journalerna allt mer inarbetade och dokumentationsverktygen fortsätter att utvecklas. För andra året i rad har verksamhetens måluppfyllelse ökat inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Forskare från Stockholms universitet fortsatte under 2016 och början av 2017 sitt forskningsprojekt kring detta. Inom grundskola och gymnasieskola har de återkommande resultatuppföljningarna fortsatt och kännedomen om elevernas kunskapsutveckling leder till åtgärder som stärker kvalitén. Inom grundskolan visade exempelvis uppföljningen för höstterminen att andelen elever som riskerade att bli obehöriga till gymnasiet ökade. Under vårterminen genomfördes därför ett intensivt arbete på samtliga skolor. Individuella handlingsplaner utarbetades och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Exempel på åtgärder som vidtogs var extra och anpassad undervisning samt koncentrationsläsning i vissa ämnen. Resultatet blev att behörigheten ökade jämfört med föregående år och att meritvärdet ökade för sjätte året i rad. Även om systematiken i mål- och resultatstyrningen blir allt mer tydlig och resultaten förbättras så måste ansvarskulturen utvecklas ytterligare, insatserna måste systematiseras och i viss mån standardiseras men även sättas in i ett tidigare skede.

Kvalitet i undervisningen. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att undervisningen vilar på forskning och beprövad erfarenhet och att det utvecklas en samsyn om de framgångsfaktorer som stödjer hög måluppfyllelse.

I likhet med de senaste åren så pågår ett gediget utvecklingsarbete kring att stärka kvalitén i undervisningen inom samtliga verksamheter. Den gemensamma strukturen på planen för det systematiska kvalitetsarbetet är en grundbult i detta arbete. Pedagogistor, ateljéristor, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag, förstelärare och utvecklingslärare är exempel på satsningar som gett god effekt och det är satsningar som därför fortsätter framöver. Funktionellt delat ledarskap är ett försök att möjliggöra en pedagogisk ledning som kan ha ett större fokus på, och skapa en större samsyn kring, framgångsfaktorer som stödjer hög måluppfyllelse. Vi ser framgångsrika exempel på detta inom både grundskola och förskola. Tydligheten kring ansvarsfördelningen i det pedagogiska uppdraget och det administrativa uppdraget underlättar för hela organisationen. Respektive chef i det funktionellt delade ledarskapet kan bättre fokusera på att utveckla just sitt uppdrag då det slutliga ansvaret för alla frågor inte bara vilar på en chef. Inom grund- och gymnasieskolorna har de ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne utvecklats vidare. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. I detta är undervisningens kvalitet central. Även utvecklingslärarna bidrar till en förbättrad kvalitet i

undervisningen likväl som en mer likvärdig utbildning. Inom gymnasieskolan har läsårets gemensamma fokus på utvecklandet av språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning gett effekt på undervisningen, vilket inte minst syns i de senaste resultaten som nästan uteslutande förbättrats.

Verksamhetsspecifika inriktningar

Utöver de övergripande inriktningar som gäller för samtliga verksamheter finns även mer specifika inriktningar som ser olika ut beroende på verksamhetsform. Vilka dessa är samt en lägesbedömning kring dem finns nedan:

Förskolans inriktning

Förskolan i Södertälje ska utifrån etablerad forskning stärka och utjämna förutsättningarna för barn från olika samhällsklasser inför skolstarten. Det ska ske genom att utveckla den pedagogiska dokumentationen för att dels fördjupa kunskapen om arbetet med förskolans prioriterade kunskapsområden och vilka effekter arbetet får för barnens utveckling, dels stärka förskolans förutsättningar att ha en dialog med vårdnadshavare om barnens lärande och utveckling. Förskolan ska också vidta åtgärder för att öka andelen förskollärare i verksamheten. Slutligen ska förskolorna utveckla sin verksamhet utifrån en gemensam verksamhetsidé, ett Reggio-Emilia inspirerat arbetssätt.

En mer likvärdig förskola i Södertälje kommun är en uttalad målsättning för verksamheten. Det innebär att förskolans verksamhet, utifrån sitt kompensatoriska uppdrag, inte ska vara lika för alla barn i Södertälje utan att hänsyn ska tas till de olika förutsättningar som barnen har och att verksamheten som erbjuds är anpassad därefter. Arbetet med den pedagogiska dokumentationen och med förskolans journaler utvecklas fortlöpande. Själva syftet med dessa verktyg är att synliggöra verksamhetens effekter på barnens lärande och utveckling, och att på så sätt kunna anpassa eller förändra verksamheten efter det som har verklig och god effekt. Forskare från Stockholms Universitet genomför just nu en studie inom två av Södertäljes förskoleområden när det gäller arbetet med pedagogisk dokumentation och förskolans journaler. Studien beräknas vara färdig under 2017.

Under hösten 2016 har ett arbetslag per förskoleområde (15 förskolor) påbörjat en utbildning kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ur ett flerspråkighetsperspektiv. Utbildningen tar sin utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Forskning och litteratur om flerspråkighetsutveckling och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt blir en stor del av denna utbildningsinsats. Syftet är att ge ökade möjligheter till språk- och kunskapsutveckling för alla barn i förskolan.

För att stärka förutsättningarna för att ha en dialog med vårdnadshavare kring barns lärande och utveckling har förskolan infört grupputvecklingssamtal som ett komplement till individuella utvecklingssamtal. På grupputvecklingssamtal fokuseras på det kollektiva lärandet och i detta mindre sammanhang ges större möjlighet till dialog kring förskolans verksamhet och uppdrag. På grupputvecklingssamtalen är tanken även att vårdnadshavare ska kunna skapa relationer sinsemellan för att ha hjälp och stöd av varandra. Grupputvecklingssamtal som forum för dialog ska utvecklas ytterligare framöver.

Förskolorna i kommunen jobbar aktivt för att öka andelen förskollärare. Det är ett mycket svårt uppdrag då bristen på förskollärare är stor i länet. En del i att föra fram Södertälje som en attraktiv arbetsgivare handlar om att påvisa det gemensamma, tydliga och strukturerade systematiska kvalitetsarbetet som pågår i verksamheten. En annan del handlar om att påvisa de karriärmöjligheter som finns. Vare sig det rör sig om möjligheten att bli pedagogista, ateljérista, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag, enhetschef eller förskolechef så finns det goda möjligheter för kompetenta och drivande förskollärare att ta ytterligare ansvar i sin profession. För att bättre nå ut på förskollärarmarknaden deltar ett antal förskoleområden under året i ett pilotprojekt där annonsering ska ske via sociala medier.

Den gemensamma verksamhetsidéen för Södertäljes kommunala förskolor har under året förankrats ytterligare. Bara det att det finns en gemensam verksamhetsidé skapar en samhörighet och en större vi-känsla i verksamheten. Fler och fler kan nu på djupet sägas arbeta med ett projekterande arbetsätt där exempelvis ateljékulturen får en allt större betydelse. Verksamhetsidéen behöver dock förtydligas och bli förståelig för samtliga i organisationen. Det pågår därför ett arbete med att försöka konkretisera denna. Ett material ska tas fram som gör det enklare att förstå verksamhetsidéen, dess bakgrund, innehåll och innebörd.

Grundskolans inriktning

Grundskolan ska särskilt stärka kvalitén i årskurs 1-3. Särskilda satsningar ska säkra att fler elever lär sig grunderna i svenska och matematik de första skolåren. För att få en generell kvalitetsförbättring i undervisningen ska grundskolan fortsätta att utveckla modellen med två lärare i klassrummet. Arbetet med verksamhetsidéer ska intensifieras och leda till att grundskolan under perioden har ett antal skolor som är starkt profilerade och bidrar till ökade valmöjligheter och minskad segregation. Slutligen ska grundskolan utveckla en mer utmanande undervisning där höga förväntningar och arbetsro är ledord.

Utifrån de resultatuppföljningar som gjorts uppvisas goda resultat i elevernas måluppfyllelse i de lägre årskurserna. Kvalitén i undervisningen har ökat till följd av kommunens egen F-3-satsning samt av Skolverkets statsbidrag. Läsåret 2015/2016 stärktes utvecklingsarbetet ytterligare med elevernas läs-, skriv- och matematikkunskaper, vilket också inneburit att samverkan utökats mellan olika yrkesgrupper såsom lärare i årskurs 1-3, förskoleklasslärare samt fritidspedagoger. Detta för att bättre nyttja olika kompetenser och tillsammans nå en bättre måluppfyllelse. Framöver kommer fokus fortsatt att vara läs- skriv- och matematikutveckling i de lägre årskurserna. Att de regelbundna uppföljningarna på elevnivå leder till att riktade åtgärder genomförs och följs upp.

Tvålärareskapet fortsätter att utvecklas i Södertäljes grundskolor. I nuläget är det några skolor som kommit längre i detta; Brunnsängsskolan, Wasaskolan och Ronnaskolan. I princip arbetar samtliga kommunala grundskolor i varierande omfattning med någon form av flerlärareskap. För att utveckla undervisningen utifrån två-/flerlärareskapet utarbetades en stödstruktur för arbetsmetoder/metodik utifrån andra förutsättningar än mer traditionell undervisning. Den strukturen finns nu att använda för samtliga skolor. Bedömningen är att två-/flerlärareskap har medfört positiva konsekvenser när det gäller inkludering, extra anpassning och särskilt stöd samt även ledning och stimulans för eleverna.

Arbetet med tydliga verksamhetsidéer har fortsatt på samtliga skolor genom ytterligare konkretiseringar. En konkret och väl inarbetad verksamhetsidé är viktigt för både det inre arbetet på skolan och i den externa kommunikationen för att locka till sig duktiga medarbetare och för att skapa en större rörlighet bland elever i kommunen. Den skola som fortsättningsvis lyckats profilera sig mest framgångsrikt utifrån en tydlig verksamhetsinriktning är Rosenbergsskolan, som med sin idrottsprofil och samarbeten med idrottsföreningar lockat till sig elever från hela Södertälje med omnejd. Även Oxbacksskolan har kommit långt med sin verksamhetsidé som, genom ett unikt samarbete med Tom Tits Experiment, syftar till att all undervisning ska genomsyras av Science Center-pedagogik.

För att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa möjliga sätt krävs studiemotivation, bland annat genom att skolan är trygg och att det finns arbetsro. Tidigare framtagna gemensamma riktlinjer för en trygg skolmiljö har förankrats och följts upp. Gemensamma lektionsrutiner har utarbetats och det finns en tydlighet i att lektionerna ska börja och sluta i tid samt vara välplanerade. Alla skolor har fastslagna ordningsregler och genomarbetade rutiner för att hantera de fall då ordningsreglerna inte efterföljs. Genomförda uppföljningar visar att arbetsron förbättrats avsevärt i Södertäljes skolor.

För att öka elevernas motivation och intresse för fortsatta studier och yrkesliv har skolorna arbetat strukturerat med aktiviteter utifrån studie- och yrkesvägledning. I syfte att stärka kvalitén i undervisningen har förstelärarnas uppdrag tydliggjorts, utvecklingslärarna har haft uppdrag på fyra skolor och kompetenshöjande insatser kring elevhälsa, extra anpassningar och särskilt stöd har genomförts. Under året har behörigheten till gymnasieskolan ökat och meritvärdet har ökat för sjätte året i rad.

Gymnasieskolans inriktning

Gymnasieskolan verkar i en region där elever rör sig alltmer över kommungränser. Södertäljes gymnasieskolor behöver ses i ett större sammanhang och samverka dels med omkringliggande kommuner och dels med fristående huvudmän i syfte att säkerställa en attraktiv sammansättning av olika gymnasieutbildningar i Södertälje. De kommunala gymnasieskolorna ska utveckla kvalitén inom de program man erbjuder och vara ett konkurrenskraftigt alternativ för Södertäljes grundskoleelever. Samarbetet med det lokala näringslivet högskolan och idrottsföreningarna ska stärkas för att profilera skolornas utbud. Likaså behöver gymnasieskolan utveckla samarbetet med andra utbildningsaktörer som Komvux och Sfi för att samordna kostnader och stärka innehållet i utbildningen. Gymnasieskolan ska utveckla en undervisning som är bättre anpassad till elevernas behov, vilket främst ska ske med stöd av ett språkutvecklande perspektiv och den digitala tekniken.

En stor del av Södertälje elever väljer fristående gymnasieskolor eller gymnasieskolor i andra kommuner. Det är utveckling som pågått i flera år och det ser likadant ut för i stort sett hela länet och samtliga kommuner på Södertörn. Det visar statistik från de senaste årens nyckeltalsrapporter, som tas fram genom ett samarbete mellan kommunerna på Södertörn. Sett till hela länet så uppvisas dock något av en avmattning i utvecklingen de sista åren. Ansvariga för gymnasieskolan i länets kommuner har befintliga forum för samverkan men i dessa forum har något formellt samarbete kring exempelvis programutbud inte formulerats. I den senaste nyckeltalsrapporten för Södertörnskommunerna lyftes dock frågan. Befolkningsprognoser visar att antalet gymnasieelever

kommer att öka kraftigt i Stockholms län fram till år 2030. Bara fram till år 2020 kommer över 10 000 fler elever att söka till gymnasieskolan i länet jämfört med idag. Det finns anledning för alla huvudmän att ta ett gemensamt ansvar för att det ska finnas adekvat gymnasieutbildning för alla elever i Stockholms län. Utbud och efterfrågan behöver nog analyseras så att återvändsgränder och arbetslöshet motverkas samtidigt som arbetslivets behov av arbetskraft tillgodoses på alla områden. I Södertälje samverkar vi med de fristående skolorna när det gäller planering och genomförande av en gemensam gymnasiemässa, men även när det gäller NIU-utbudet (nationella idrottsutbildningar) samt i enstaka kompetensutvecklingsinsatser. För att vara ett konkurrenskraftigt alternativ för Södertäljes grundskoleelever pågår ett stort utvecklingsarbete inom den kommunala gymnasieskolan, där samverkan med externa aktörer såsom högskola och näringsliv är prioriterat. I det språkutvecklande arbetet samverkas med Stockholms Universitet och Skolverket, det senare inom ramen för ”Samverkan för bästa skola”. Samverkan finns även med Södertörns högskola när det gäller att erbjuda eleverna möjlighet att delta i sommarhögskola. Samverkan med lokala idrottsföreningar inom ishockey, basket, fotboll, innebandy och simning fortsätter som en del i att kunna erbjuda NIU. Framöver ska den branschnära kopplingen stärkas inom de olika yrkesprogrammen. Torekällgymnasiet planerar att bli en branschrekommenderad skola inom byggsektorn och maskinförarsektorn. Arbetet med detta är påbörjat och kräver en stor samverkan med branschorganisationerna. Utöver detta har Torekällgymnasiet tillsammans med den kommunala vuxenutbildningen skrivit fram en gemensam ansökan om att få bli certifierade som vård- och omsorgscollege. Målet är att erbjuda en kvalitetssäkrad utbildning med fler yrkesutgångar och alternativa studievägar både inom gymnasieskolan och inom vuxenutbildningen. Beviljas ansökan kommer detta att leda till ytterligare branschsamverkan i form av exempelvis Svensk Vård (branschorganisation) och Södertälje Sjukhus. Detta är dessutom ett exempel på god samverkan mellan gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen, vilket kommer att bli vanligare förekommande nu när de båda utbildningsformerna sedan hösten 2016 ligger under samma kontor och samma verksamhetschef. Kvaliteten inom gymnasieskolan har utvecklats genom ett ökat fokus på elevhälsoarbetet. Gymnasieskolorna arbetar nu mer förebyggande och främjande samt ger eleverna stöd när de behöver det genom att systematisera kartläggningar och resultatanalyser. Pågående och fortsatt fokus på att stärka den språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisningen har bland annat visat sig i förbättrade resultat i svenska samt ökad högskolebehörighet. Från och med läsåret 15/16 gick Täljegymnasiet in för en 1:1 satsning när det gäller datorer. Under tre års tid kommer de nya ettorna att utrustas med varsin bärbar dator. Täljegymnasiet kommer parallellt med 1:1 satsningen att införa Office 365. Övriga gymnasier kommer att få tillgång till Office 365 under läsåret 16/17. Samtliga gymnasieskolor har under våren 2016 infört gemensam klienthantering.

För samtliga verksamheter gäller att i det dagliga arbetet särskilt beakta två perspektiv, dels ett socialt perspektiv utifrån kravet att ha en likvärdig skola och förskola där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen, dels ett ekologiskt perspektiv utifrån kravet att medarbetare, barn och elever ska öka sin medvetenhet om vikten av hållbar utveckling.

Det sociala perspektivet där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen är centralt inom samtliga verksamheter och i det utvecklingsarbete som bedrivs. Det står även skrivet i respektive verksamhets läroplan. Verksamheten som erbjuds inom förskolan ska vara anpassad utifrån varje barns behov och förutsättningar för att på bästa sätt bidra till utveckling och lärande. Detsamma gäller inom grund- och gymnasieskolan där elevernas behov och förutsättningar är grunden, oavsett om det rör sig om undervisningens kvalitet, typ av undervisning, studiero, studiemotivation eller studie- och yrkesvägledning. De senaste årens generella resultatförbättringar är bevis på att förskola och skola i Södertälje blivit bättre på detta. Ett stort arbete kvarstår dock och samtliga verksamheter kan och ska bli ännu bättre, kanske särskilt när det gäller likvärdigheten i de olika verksamheterna. I detta måste även förskola och skola bli bättre på att informera och vägleda vårdnadshavare så att de på bästa sätt, och utifrån bästa förmåga, kan stödja sina egna barn i lärandet. Här kommer det dock alltid att se olika ut och därför har förskola och skola ett stort kompensatoriskt uppdrag som naturligt faller tillbaka på arbetet med att just utgå från varje barns och elevs egna behov och förutsättningar.

Ett av de grundläggande värdena inom förskola och skola är att verksamheten ska stå för och förmedla en respekt för vår gemensamma miljö. Det ska finnas ett ämnesövergripande miljöperspektiv där barn och elever får kunskap om hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa en hållbar utveckling. Denna värdegrund tar sig delvis olika uttryck beroende på vilken verksamhet det rör sig om. Inom förskolan är det naturligt att vara ute i skog och natur för att lära sig om och respektera växt- och djurliv. Inte sällan intresserar sig barnen särskilt för något eller några djur och då kan detta bli utgångspunkten i förskolans projekterande. I Södertälje har vi dessutom Sveriges första ReMida-center där överblivet eller återvunnet material får nytt liv i barnens utforskande, lek och skapande. Återbruk av material har överlag fått ett större genomslag i Södertäljes förskolor de senaste åren och tanken är att detta ska utvecklas ytterligare, bland annat genom att sprida kunskap om ReMida till fler förskolor. Flera förskolor och även grundskolor är Grön Flagg-certifierade och då arbetar man särskilt med exempelvis återvinning, sophantering eller plantering efter riktlinjer som stiftelsen Håll Sverige Rent utarbetat. Inom grund- och gymnasieskolan ingår ju sedan miljöperspektivet och kunskaper om exempelvis kretslopp, kemikalier, klimat m.m. inom ramen för ordinarie undervisning inom särskilt de samhälls- och naturorienterade ämnena. Då all matlagning inom förskola och skola sedan organiseras under Kostenheten har ett samlat grepp och en styrning kring ekologiska livsmedel och exempelvis matsvinn varit möjlig. Detta bidrar i allra högsta grad till en hållbar utveckling och bidrar även till barns och elevers ökade medvetenhet.

Personal – Södertälje kommun som arbetsgivare

Antal årsarbetare

Antal årsarbetare inom utbildningskontorets verksamhet framgår av nedanstående tabell.

2012	2013	2014	2015	2016
2 598	2 552	2 663	2 675	2 763

Antal årsarbetare per verksamhet inom utbildningskontorets verksamhet framgår av nedanstående tabell.

	2012	2013	2014	2015	2016
Förskola	928	928	953	945	935
Grundskola	1 078	1 065	1 141	1 187	1 278
Gymnasieskola	244	221	217	202	210

När det gäller antalet årsarbetare inom utbildningskontoret och våra olika verksamheter så är en direkt jämförelse mellan åren inte längre möjlig. I våras bytte kommunen personalsystem och statistiken i delår augusti är den första från detta nya system. Den nya statistiken bygger på ett annat underlag än den tidigare statistiken. I aktuell statistik räknas fler medarbetare med än tidigare. Tidigare år har obehöriga lärare av någon anledning exkluderats i statistiken. Statistiken från det nya personalsystemet är därför mer korrekt och kommer att vara mer tillförlitlig än den förra. Dock kommer jämförelsen mellan åren att halta under en period framöver. De obehöriga lärarna motsvarar per december 2016 cirka 150 årsarbetare, vilket då innebär att i jämförelse med december 2015 har antalet årsarbetare totalt inom utbildningskontoret snarare minskat. Antalet årsarbetare har enligt statistiken ökat med 88 årsarbetare under 2016. En ny förskola har också öppnats under 2016.

KF-mål Den hållbara arbetshälsan skall öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete

I bokslut följer varje nämnd följa upp sin sjukfrånvaro. Kommunfullmäktiges långsiktiga mål är att sjukfrånvaron ska minska. Per den 31 december 2016 var sjukfrånvaron för kommunen totalt 7,2 %, vilket är en minskning från 8,2 % för motsvarande period 2015.

Utveckling och nuläge

Sjukfrånvaro (%) för utbildningskontorets personal

	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt	6,2	6,8	7,5	8,0	7,1
<i>Varav</i>					
Kvinnor	6,7	7,4	8,1	8,8	7,7
Män	4,0	4,2	4,4	4,5	4,1
0-29 år	7,8	7,2	8,5	7,9	5,7
30-49 år	5,6	6,1	7,0	7,7	6,4
50-99 år	6,6	7,6	7,8	8,4	8,2

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Utbildningskontorets sjukfrånvaro uppgick per den 31 december 2016 till 7,1 %. Det är en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period 2015. Kontorets sjukfrånvaro har ökat de senaste åren men har minskat 2016. Sjukfrånvaron är aningen lägre än den genomsnittliga sjukfrånvaron i kommunen. Utbildningskontorets yngsta åldersgrupp har det senaste året minskat sin sjukfrånvaro, från 7,9 % till 5,7 %. Kontorets äldsta åldersgrupp har det senaste året minskat från 8,4 % i sjukfrånvaro till 8,2 % och har den största sjukfrånvaron. Åldersgruppen 30-49 år har gått ner från 7,7 % till 6,4 %. Kvinnor har fortfarande en betydligt högre sjukfrånvaro än män inom kontoret, 7,7 % jämfört med 4,1 %, skillnaden har dock minskat under året.

Andel långtidssjukskrivna, mer än 60 dagar, inom utbildningskontoret:

2012	2013	2014	2015	2016
37,4	42,4	48,0	49,8	42,6

Efter en trend med ökad andel långtidssjukskrivna ökat, har andelen långtidssjukskrivna minskat 2016. Denna typ av sjukfrånvaro är svårare för verksamheten att aktivt arbeta med då den oftare har sin grund i allvarigare problem och sjukdomstillstånd.

Sjukfrånvaron (%) inom de olika verksamhetsområdena är enligt nedan:

	2012	2013	2014	2015	2016
Förskola	8,0	8,5	9,3	10,9	9,9
Grundskola	5,3	5,7	6,3	6,5	5,3
Gymnasieskola	3,9	5,4	5,6	5,4	4,0
Särskola	5,9	6,4	6,6	6,9	8,0

Den enskilt högsta sjukfrånvaron finns som vanligt inom verksamhetsområdet förskola. Det senaste året uppvisas en minskning från 10,9 % till 9,9 %. Näst högst sjukfrånvaro finns inom särskolan med 8,0 %, vilket är en ökning med 1,1 procentenheter jämfört med föregående år. Därefter kommer grundskolan med 5,3 % (6,5 %, 2015) och gymnasieskolan som under året sänkt sin sjukfrånvaro från 5,4 % till 4,0 %. Bortsett från särskolans ökade sjukfrånvaro 2016 så har sjukfrånvaron minskat 2016 efter en ökande trend tidigare år.

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Ett förbättringsarbete med målet att sänka sjukfrånvaron är pågående inom utbildningskontorets verksamheter. HR-avdelningen kommer fortsatt att delta vid enheternas ekonomiuppföljningar för att tillsammans med förskolechef/rektor/enhetschef diskutera orsaker till sjukfrånvaron och möjliga åtgärder för att sänka denna. En kommungemensam utbildning i aktiv sjukskrivning har genomförts hösten 2016. Denna utbildning var obligatorisk för alla med personalansvar inom utbildningskontoret. Detta innebär framöver att alla medarbetare både ska sjukanmäla och friskanmäla sig direkt till ansvarig chef och inte till andra i organisationen. Möjligheten finns sen att kräva in förstadsintyg från de medarbetare som har den högsta korttidsjukfrånvaron. Vidare bör verksamheterna även uppdatera de gemensamma hygienrutinerna och att säkerställa att dessa efterföljs. Ett större uttag av friskvårdspengen ska uppmuntras. Sjukfrånvarostatistik kan med fördel lyftas i A-samverkan likväl som på respektive enhet för att få en gemensam förståelse och ett gemensamt ansvartagande för frågan. Vidare finns fortsättningsvis även individbaserad

friskvård och stödsamtal via Företagshälsovården. Samtliga enheter har, utifrån sjukfrånvaron per den sista december 2015, satt ett mål för sjukfrånvaron vid årets slut i de handlingsplaner som tagits fram för 2016.

Under hösten 2015 startade det treåriga projektet ”Hållbar arbetshälsa i Södertälje kommun”. Projektet syftar till att öka frisknärvaron bland de yrkesgrupper som har högst sjukfrånvaro, och i detta är förskolan en del. Under 2016 har projektledare för detta projekt fortsatt sina insatser riktade mot förskolan. Workshops och uppföljningsmöten har hållits med förskolechefgruppen och detta kommer att fortsätta framöver. Projektledaren genomför även riktade insatser ute på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Det handlar bland annat om att synliggöra orsaker och samband, att förtydliga ansvar och att tillsammans komma överens om åtgärder för att minska sjukfrånvaron genom att förbättra arbetsmiljön och den hållbara arbetshälsan.

För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har ansvarig för utbildningskontoret alldeles nyligen tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontorsnivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa. Detta ska ske utifrån fyra gemensamma strategier som forskning och beprövad erfarenhet pekar ut som framgångsfaktorer – ledarskap, delaktighet, kommunikation och synen på hälsa. Utbildningskontoret ska vara ledande inom kommunen när det gäller att ta ansvar för att minska sjukfrånvaron.

Sammanfattande bedömning av God ekonomisk hushållning

Ekonomi	Ok
Nämndens verksamhetsmål	Bra
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning	Ok

Jämförelse av kostnadseffektivitet i våra pedagogiska verksamheter

Nedan följer ett resonemang om kostnaderna i våra verksamheter jämfört med vad som är befogat utifrån den referenskostnad som beräknas med hjälp av delmodeller i det statliga kostnadsutjämningsystemet.

Kommunernas kostnader per invånare varierar beroende på strukturella skillnader. Att rakt av jämföra en kommuns kostnader med en annans utan att ta hänsyn till varje kommuns strukturella förutsättningar ger en begränsad indikation på om en kommun har höga kostnader eller inte. Ett bättre mått anses vara att jämföra kommunens faktiska nettokostnad i olika verksamheter med kommunens referenskostnad enligt kostnadsutjämningsystemet.

I tabellerna nedan presenteras en indikation på om en kommun har högre eller lägre kostnader än vad som motiveras av beräkningarna i det statliga kostnadsutjämningsystemet. Södertälje kommun jämförs med några närliggande kommuner i Stockholms län samt länsgenomsnittet.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Förskola och skolbarnsomsorg

Procentuell avvikelse mot referenskostnaden för respektive kommun

	2012	2013	2014	Förskola 2015	Skolbarns- omsorg 2015
Botkyrka	-4,6	-6,7	-6,9	1,6	-12,6
Haninge	-17,4	-18,5	-17,6	-17,2	-39,1
Huddinge	-10,2	-6,7	-8,7	-5,4	-21,1
Nynäshamn	-1,3	-12,1	-11,5	-5,7	-12,7
Salem	-8,6	-5,7	-7,9	-14,9	6,2
Stockholm	-7,3	6,6	8,0	7,9	31,6
Södertälje	-3,9	-4,9	-3,3	2,8	-17,7
Tyresö	-13,3	-8,2	-15,7	-16,8	12,7
Länet	-12,1	-8,8	-7,9	-6,7	-6,4

Tidigare år har kostnaderna för förskola och skolbarnsomsorg räknats samman. 2015 är det första året då förskola och skolbarnsomsorg skiljts åt i de beräkningar som genomförs.

Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. För förskola beräknas referenskostnaden med hjälp av variablerna genomsnittlig vistelsetid på förskola samt andel 1-5 åringar och för skolbarnsomsorg med hjälp av variablerna andel inskrivna i fritidshem samt andel 6-12 åringar. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling både när det gäller förskola och skolbarnsomsorg.

Redan när förskola och skolbarnsomsorg räknades samman var det väldigt stora skillnader kommunerna emellan. Nu när dessa separerats är skillnaderna ännu mer iögonfallande. Utifrån de stora variationerna i tabellen ovan kan man undra om den procentuella avvikelsen mot referenskostnaden verkligen är en relevant jämförelse. Eller snarare om själva referenskostnaden verkligen är relevant utifrån den behovs- och kostnadsbild som finns i kommunerna när det gäller förskola och skolbarnsomsorg. Exempelvis tas ingen hänsyn till andelen med utländsk bakgrund i beräkningen av referenskostnaden.

Som exempel så har Haninge, Salem och Tyresö en högre referenskostnad för förskolan än Södertälje, men Södertälje har en högre faktiskt kostnad. Procentuellt sett skiljer det väldigt mycket, och detta känns orimligt.

Utgår vi dock från ovan modell när det gäller resonemanget om kostnadseffektivitet, vilket vi gjort de senaste åren, så har Södertälje nu en något högre kostnad för förskola än vad som förväntas utifrån referenskostnaden. Inom skolbarnsomsorgen har vi en mycket lägre kostnad än vad som förväntas utifrån referenskostnaden.

Södertälje kommun, Årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Grundskolan

Procentuell skillnad mot referenskostnaden för respektive kommun

	2012	2013	2014	2015
Botkyrka	-6,1	-5,8	-6,9	-6,4
Haninge	-9,9	-9,5	-10,6	-9,5
Huddinge	-2,7	-2,1	-1,6	-0,5
Nynäshamn	-7,7	-10,0	-8,2	-10,0
Salem	2,3	-1,4	-6,2	-6,6
Stockholm	8,0	5,6	6,9	11,6
Södertälje	-5,3	-6,1	-2,9	-0,5
Tyresö	-3,4	-4,3	-5,8	-6,0
Länet	-5,6	-5,9	-5,8	-6,2

För grundskola bygger referenskostnaden på nettokostnaden för grundskola och förskoleklass i riket, andel 6-15-åringar i kommunen, barn med utländsk bakgrund samt antaganden om merkostnader för små skolor och skolskjuts. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Variationen inom detta område är inte lika stora kommunerna emellan som inom förskola och skolbarnsomsorg. Nettokostnaden för den kommunala grundskolan i Södertälje är 0,5 procent lägre än vad referenskostnaden anger. Detta innebär att grundskolan i stort sett bedrivs till en förväntad kostnad utifrån det statliga kostnadsutjämningsystemet.

Gymnasieskolan

Procentuell skillnad mot referenskostnaden för respektive kommun

	2012	2013	2014	2015
Botkyrka	-0,4	2,8	-0,3	2,3
Haninge	-4,8	-9,7	-11,9	-10,3
Huddinge	-3,9	-0,5	-0,9	0,1
Nynäshamn	-3,5	3,6	-0,7	-2,7
Salem	-1,5	-7,8	-9,9	-9,5
Stockholm	-3,7	-2,3	-2,0	-2,4
Södertälje	-3,3	-4,3	-1,3	-6,5
Tyresö	-3,5	-4,0	-4,3	-4,3
Länet	-3,8	-5,4	-6,3	-6,3

Referenskostnaden för gymnasieskolan bygger på nettokostnaden för gymnasieskola i riket, andel 16-18-åringar i kommunen, elevernas programval samt antaganden om merkostnader för små skolor, skolskjuts och inackorderingsbidrag. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling.

Inom gymnasieskolan är variationen kommunerna emellan ännu mindre än inom exempelvis grundskolan. När det gäller gymnasieskolan i Södertälje bedrivs den fortsättningsvis för en lägre kostnad än vad som är förväntat utifrån referenskostnaden. Skillnaden har dessutom ökat under 2015 jämfört med 2014.

Överlag kan man dock fundera på om modellen med att jämföra nettokostnad med referenskostnad ger en rättvisande bild av kostnadseffektiviteten. Haninge som exempel ligger långt under sin referenskostnad inom samtliga områden ovan. Detsamma gäller i stort sett även Nynäshamn, vilket kan peka mot att referenskostnaden nog blir lite missvisande.

Internkontrollen

Utfall

Återsökning av statsbidrag för asylsökande samt ansökan om riktade statsbidrag

Ett stort arbete pågår när det gäller återsökningar och ansökningar av statsbidrag. Inte minst då regeringen den senaste tiden utökat, och fortsätter att utöka, antalet riktade statsbidrag som finns att ansöka om. På utbildningskontoret finns en nyanställd medarbetare som hanterar och bevakar alla de statsbidrag som finns och som är aktuella. Vidare följes aktuella statsbidrag upp fortlöpande i managementrapporterna,

Kontroll av Att statsbidragsansökningar av särskilda och extraordinära kostnader görs inom alla relevanta områden enligt upprättad instruktion för alla personer som uppfyller villkoren fick utfallet Ansökningar för föregående läsår var under arbete under hösten. Instruktionerna för detta kommer att uppdateras då behov föreligger.

Kontrollen att säkerställa att alla berättigade personer identifieras som omfattas av återsökning fick utfallet att kontrollmålet uppfylls i dagsläget huvudsakligen men ett förbättrat systemstöd ger bättre förutsättningar att ta ut information bakåt i tiden.

Kontrollen att vi söker rätt statsbidrag fick utfallet att arbetet med att säkerställa att utbildningskontoret söker rätt statsbidrag fortlöper och fokus har hittills under hösten legat på att kartlägga de statsbidrag som inte har sökts. Kontroll av skolverkets hemsida efter nya statsbidrag sker kontinuerligt.

Kontrollen om det krävs medfinansiering för att erhålla statsbidrag fick utfallet att generellt krävs det medfinansiering till en viss del av de statsbidrag utbildningskontoret söker vilket UK tar hänsyn till när UK söker

Kontrollen att säkerställa redovisning av berättigade statsbidrag så att kommunen får berättigade medel fick utfallet att redovisning av berättigat belopp sker vid varje ansökt statsbidrag för att säkerställa att kommunen blir tilldelade de medel som är berättigat

Kontrollen att undvika en permanent utökning av verksamhet med tillfällig finansiering fick utfallet att inför ansökan av statsbidrag undersöks om en tillfällig finansiering kan ge en permanent utökning av verksamhet. Detta för att undvika permanent utökning av verksamheten om finansiering endast är tillfällig

Barnomsorgsavgifter

Kontrollen av barnomsorgsavgifterna har de senaste åren inte visat några större avvikelser. Under hösten 2014 påbörjades ett arbete med att byta ut verksamhetssystemet inom utbildningskontoret. Stor kraft och energi lades på att säkerställa en säker övergång från det gamla till det nya systemet. Delvis användes därför dessa system parallellt. Nu är implementeringsfasen förbi och det nya verksamhetssystemet används fullt ut.

Kontrollen att inkomstuppgiften som registreras i Skolplatsen är densamma som på vårdnadshavarens och arbetsgivarens intyg fick utfallet att summorna stämmer överens. 1 intyg från A-kassan saknades

Kontrollen att alla 3-5 åringar är registrerade som allmän förskola med reducerad avgift fick utfallet att alla 3-5 åringar har antingen ”Allmän förskola med reducerad avgift” eller ”Avgiftsfri 15tim Allmän förskola”.

Kontrollen att de vårdnadshavare som är registrerade i Skolplatsen med en avgift som är noll är korrekta fick utfallet att 1 barn hade fel ”noll”-märke, dock rätt avg. 2 barn hade felaktigt kvar ”noll”-märket efter omplacering

Kontrollen att alla barn inom skolbarnomsorgen finns registrerade fick utfallet att Hölöskolan fritidshem saknade 11 barn. Vallaskolan fritidshem saknade 3 barn. Fritidsklubbarna var korrekta

Dokument- och ärendehantering

Inte heller hanteringen av dokument och ärenden har under de senaste årens uppföljningar inte visat några större avvikelser.

Kontrollmålet att inkommen och utskickad post blir öppnad, registrerad och i övrigt adekvat behandlad fick utfall ingen avvikelse påträffades 2016

Verksamhetens måluppfyllelse

I stort sett samtliga kontrollmål inom detta område av internkontrollen har förbättrats under 2016. Förskolan har för andra året i rad förbättrat måluppfyllelsen. Meritvärdet inom grundskolan har ökat för sjätte året i rad och behörigheten till gymnasieskolan har ökat under 2016. Under året har även högskolebehörigheten och andelen med examen ökat inom gymnasieskolan. Det genomsnittliga jämförelsetalet inom gymnasieskolan är i stort sett detsamma som året innan. Mer ingående resultatbeskrivningar, analyser och förbättringsåtgärder finns i respektive verksamhetsplan för det systematiska kvalitetsarbetet för 2016/2017.

Framtida utveckling

Utbildningsnämndens verksamhet har vuxit under flera år. Antalet barn och elever i förskolan och grundskolan har ökat och ökningen ser ut att fortsätta. Framöver ökar även antalet elever i gymnasieskolan. Den senaste tiden har det funnits en stor osäkerhet kring den humanitära situationen i vår omvärld, men antalet nyanlända i Södertälje har inte varit så stort som tidigare har antagits. Osäkerheten kvarstår dock, eftersom situationen i vår omvärld är fortsatt instabil.

Alldeles oavsett mängden nyanlända måste vi möta dessa barn och elever med hög kvalitet i mottagandet. Utifrån det stora flyktingmottagandet som varit de senaste åren, har ett stort arbete med att kvalitetssäkra mottagandet av **nyanlända** pågått. Det finns idag tydliga och väl fungerande rutiner och riktlinjer för detta mottagande.

De barn och ungdomar som nu flyr sina hemländer bär på en historia och upplevelser som gör att vi måste möta dem på delvis nya sätt för att säkerställa en framgångsrik förskole- och skolgång. I detta arbete blir ett väl fungerande och tillgängligt barn- och elevhälsoarbete särskilt viktigt. En fungerande **elevhälsa** är också viktig för andra barn och elever, och för medarbetare. Allt fler barn och unga likväl som medarbetare upplever idag en större ohälsa. Oavsett om det är psykisk eller fysisk ohälsa, måste vi bli bättre på att hantera detta, samtidigt som vi måste utveckla det förebyggande arbetet.

I Södertäljes förskolor har 65 procent av barnen ett annat **modersmål** än svenska. Inom grundskolan deltar över 30 procent i modersmålsundervisning, men långt fler än så har ett annat modersmål. Detta ställer höga krav på att förskolor och skolor arbetar initierat med språk- och

kunskapsutveckling. Inom detta område har det pågått och kommer framöver att pågå stora utvecklingsinsatser.

Under de senaste åren har ett intensivt systematiskt kvalitetsarbete pågått i alla våra verksamheter för att säkra att resultat och utveckling följs upp kontinuerligt. Utifrån uppföljningen ska rätt åtgärder sättas in för att öka måluppfyllelsen. Det systematiska kvalitetsarbetet är en viktig förklaring till att resultaten har förbättrats. Under föregående läsår förbättrades i stort sett all måluppfyllelse inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Denna positiva utveckling ska fortsätta och resultaten ska förbättras ytterligare. Vi har idag väl fungerande förskolor och skolor. Men förutsättningarna och behoven ser olika ut. I områden där utbildningsnivån är låg, arbetslösheten hög och känslan av utanförskap kan vara omfattande har kommunen ett omfattande **kompensatoriskt ansvar**. Det bristande likvärdigheten kan inte bara vara en kommunal angelägenhet, också staten behöver ta ett ansvar för att för att skapa likvärdiga villkor för barn och ungdomar.

En stor utmaning framöver, kanske den allra största, är att säkerställa **tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare** som kan fortsätta utveckla förskola och skola i Södertälje kommun. Bristen på förskollärare har tilltagit. Konkurrensen om befintliga och nyutexaminerade förskollärare och lärare är mycket stor. Rörligheten inom dessa yrkeskategorier har ökat och omsättningen inom våra förskolor och skolor är nu större än någonsin. För många är lönen avgörande. Lite förenklat kan man säga att man som lärare kan tjäna 1000 kronor för varje pendeltågstation man passerar på väg mot Stockholm. För kommuner och andra arbetsgivare i länet är detta ett faktum som måste hanteras. Statliga satsningar varvas med kommunala satsningar men de ekonomiska resurserna är begränsade.

För att bli framgångsrika i att behålla våra medarbetare och för att attrahera nya, måste vi, utöver att höja lönerna, förbättra kvalitén inom områden vi vet påverkar medarbetares upplevelse av sin arbetsplats: *ledarskap, samarbete och effektiv arbetsfördelning*. Dessa områden kommer alla enheter att arbeta med. Dessutom provar några förskolor och skolor ett funktionellt delat ledarskap med en chef som ansvarig för det statliga uppdraget och en chef som ansvarig för det kommunala uppdraget. Det är några exempel på vad vi gör för att stärka tillgången till kvalificerade och utbildade medarbetare.

Resultaträkning (tkr) årsbokslut 2016

	Budget	Bokslut innev år Jan 16 - Mån 13 16	Budget- avvikelse	Bokslut föreg år Jan 15 - Mån 13 15	Förändrin g föreg år Tkr	Förändr % Jan 14 - Mån 13	Bokslut föreg år Jan 14 - Mån 13 14
RR17	Jan 16 - Mån 13 16	13 16		15			14
RESULTATRÄKNING (tkr)							
INTÄKTER							
Avgifter och taxor	52 350,0	50 996,8	-1 353,2	49 123,7	1 873,1	4,0	49 739,1
Hyror och arrenden	530,0	803,5	273,5	870,5	-67,0	-8,0	800,7
Driftbidrag	64 060,6	93 313,2	29 252,6	104 105,2	-10 792,0	-10,0	82 727,3
Övriga intäkter	87 405,4	83 852,7	-3 552,7	77 937,1	5 915,6	8,0	77 421,8
SUMMA INTÄKTER	204 346,0	228 966,2	24 620,2	232 036,5	-3 070,3	-1,0	210 688,9
KOSTNADER							
Personal	-1 125 298,2	-1 159 351,2	-34 053,0	-1 104 939,5	-54 411,7	5,0	-1 043 768,4
Semesterskuld	0,0	-1 453,9	-1 453,9	668,3	-2 122,2	-318,0	-5 505,4
Lokaler och anläggningar	-258 409,6	-261 640,1	-3 230,5	-288 863,5	27 223,4	-9,0	-285 017,5
Material och tjänster	-213 876,8	-169 891,7	43 985,1	-162 979,9	-6 911,8	4,0	-168 153,5
Köp av prim verksamhet	-598 831,1	-605 259,6	-6 428,5	-580 197,9	-25 061,7	4,0	-513 103,4
Bidrag och transfereringar	-571,0	-899,0	-328,0	-965,5	66,5	-7,0	-986,3
Övriga kostnader	0,0	-7,7	-7,7	-29,5	21,8	-74,0	-33,1
Besparing						0,0	
SUMMA KOSTNADER	-2 196 986,7	-2 198 503,2	-1 516,5	-2 137 307,5	-61 195,7	3,0	-2 016 567,6
Avskrivningar	-11 975,6	-12 279,1	-303,5	-16 401,4	4 122,3	-25,0	-19 730,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-2 004 616,3	-1 981 816,1	22 800,2	-1 921 672,4	-60 143,7	3,0	-1 825 608,7
Zoomningsbar nettokostnad	-2 004 616,3	-1 981 816,2	22 800,1	-1 921 672,2	-60 144,0	3,0	-1 825 608,7
Räntenetto	-23,7	-88,0	-64,3	-1 861,8	1 773,8	-95,0	-2 466,2
Resultat före kommunbidrag	-2 004 640,0	-1 981 904,1	22 735,9	-1 923 534,2	-58 369,9	3,0	-1 828 074,9
Kommunbidrag	2 011 454,0	2 011 454,0	0,0	1 921 213,0	90 241,0	5,0	1 819 619,0
Förmedlingsbidrag till annan förv	-6 814,0	-10 265,6	-3 451,6	-10 026,1	-239,5	2,0	-10 167,9
RESULTAT	0,0	19 284,3	19 284,3	-12 347,3	31 631,6	-256,0	-18 623,8
Resultat (kontrollsumma)	0,0	19 284,2	19 284,2	-12 347,1	31 631,3	-256,0	-18 623,8
Differens	0,0	0,1	0,1	-0,2	0,3	-150,0	0,0

Balansräkning (tkr) årsbokslut 2016

	Bokslut	Bokslut
BR17	Jan 15 - Mån 13 15	Jan 16 - Mån 13 16
BALANSRÄKNING (tkr)		
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillg.	53 044,7	46 673,9
Omsättningstillg.	39 565,2	43 831,1
Fordran internbank		
S:A TILLGÅNGAR	92 609,9	90 505,0
EGET KAPITAL		
Ingående balans	-61 209,3	-48 862,2
Årets resultat	12 347,1	-19 284,2
SKULDER		
Kortfristiga skulder	-111 942,8	-94 124,7
Skuld till internbank	68 313,9	71 869,8
Långfristiga lån/skulder	-118,8	-103,8
S:A SKULD O EGET KAP.	-92 609,9	-90 505,1
Diff. tillg / skulder	0,0	-0,1
(Kontrollsumma kkl 1-8)	0,0	0,0

Uppföljning per vht omr (tkr) årsbokslut 2016

	Bokslut		Bokslut		Budgetavvikelse	%
	Jan 15 - Mån 13 15	Jan 16 - Dec 16	Jan 16 - Mån 13 16			
PEVHAB						
UPPFÖLJNING VERKSAMHETSBUDET						
PEDAGOGISK VERKSAMHET						
Förskola						
(vh 21-23)						
kostnader	-1 096 885,7	-1 103 591,1	-1 111 329,5	-7 738,4	101,0	
varav semesterlöneskuld	44,9	0,0	1 150,1	1 150,1	0,0	
intäkter	590 372,3	582 190,3	596 236,0	14 045,7	102,0	
netto	-506 513,4	-521 400,8	-515 093,5	6 307,3	99,0	
exkl sem skuld	-506 558,3	-521 400,8	-516 243,6	5 157,2	99,0	
Grundskola						
(vh 24, 251, 255-259, 26						
exkl 2414, 268)						
kostnader	-1 909 871,3	-1 975 807,7	-1 998 020,0	-22 212,3	101,0	
varav semesterlöneskuld	-1 228,8	0,0	2 293,2	2 293,2	0,0	
intäkter	1 024 951,6	1 062 420,0	1 084 970,4	22 550,4	102,0	
netto	-884 919,7	-913 387,7	-913 049,6	338,1	100,0	
exkl sem skuld	-883 690,9	-913 387,7	-915 342,8	-1 955,1	100,0	
Gymnasieskola						
(vh 27, 28, 299, 703, 911)						
kostnader	-780 393,0	-808 085,8	-827 853,6	-19 767,8	102,0	
varav semesterlöneskuld	1 432,4	0,0	-74,8	-74,8	0,0	
intäkter	414 135,5	425 764,4	443 974,3	18 209,9	104,0	
netto	-366 257,5	-382 321,4	-383 879,3	-1 557,9	100,0	
exkl sem skuld	-367 689,9	-382 321,4	-383 804,5	-1 483,1	100,0	
Särskola						
(vh 2414, 29-292, 486)						
kostnader	-179 745,3	-181 726,1	-183 131,3	-1 405,2	101,0	
varav semesterlöneskuld	249,2	0,0	450,8	450,8	0,0	
intäkter	99 302,1	98 490,6	101 516,2	3 025,6	103,0	
netto	-80 443,2	-83 235,5	-81 615,1	1 620,4	98,0	
exkl sem skuld	-80 692,4	-83 235,5	-82 065,9	1 169,6	99,0	
ÖVRIG VERKSAMHET						
(vh 112, 252, 253, 268, 662,						
872, 882)						
kostnader	-274 346,9	-279 723,1	-275 489,3	4 233,8	98,0	
varav semesterlöneskuld	-107,4	0,0	590,0	590,0	0,0	
intäkter	195 659,6	192 963,4	200 556,1	7 592,7	104,0	
netto	-78 687,3	-86 759,7	-74 933,2	11 826,5	86,0	
exkl sem skuld	-78 579,9	-86 759,7	-75 523,2	11 236,5	87,0	
ADMINISTRATION						
(vh 81-85, 89000)						
kostnader	-39 649,5	-48 697,8	-48 148,3	549,5	99,0	
varav semesterlöneskuld	278,0	0,0	-5 863,3	-5 863,3	0,0	
intäkter	22 910,5	24 348,9	24 549,1	200,2	101,0	
netto	-16 739,0	-24 348,9	-23 599,2	749,7	97,0	
exkl sem skuld	-17 017,0	-24 348,9	-17 735,9	6 613,0	73,0	
Summa kostnader	-4 280 891,7	-4 397 631,6	-4 443 972,0	-46 340,4	101,0	
Summa intäkter	2 347 331,6	2 386 177,6	2 451 802,1	65 624,5	103,0	
S:A VERKSAMH NETTOKOSTN	-1 933 560,1	-2 011 454,0	-1 992 169,9	19 284,1	99,0	
(kontrollsumma verksamhet)	-1 933 560,1	-2 011 454,0	-1 992 169,8	19 284,2	99,0	
KOMMUNBIDRAG	1 921 213,0	2 011 454,0	2 011 454,0	0,0	100,0	
RESULTAT	-12 347,1	0,0	19 284,1	19 284,1	0,0	
(kontrollsumma)	-12 347,1	0,0	19 284,2	19 284,2	0,0	
exkl sem skuld	-13 015,4	0,0	20 738,1	20 738,1	0,0	
Preliminärbokförda kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Ekonomiskt resultat ur budgetperspektiv årsbokslut 2016 - Utbildningsnämnden

Verksamhetsområde (tkr)	Kommunbidrag 2016	Resultat 2016
Förskola	521,4	6,3
Grundskola	913,4	0,3
Gymnasium	382,3	-1,5
Särskola	83,2	1,6
Administration	24,3	0,8
S:a verksamhetsområdena	1 924,7	7,5
Övrig verksamhet	86,8	11,8
Summa	2 011,5	19,3

Årsbokslut 2016 - Investeringsammanställning (tkr)

Bilaga 5

UTBILDNINGSNÄMNDEN

KF/KS beslutade investeringar

Projekt nr	Projekt namn	Avr årets investeringsbudget			Avvikelse
		Invest. budget 2016	Förbrukning 2016-08-31	Prognos 2016	
86000	ofördelade KF/KS inv	0,0	0,0		
86460	Björkängs förskola 5 år	600,0	291,2		
86461	Björkängs förskola 10 år		295,2		
86462	Björkängs förskola 3 år		75,5		
86463	Björkängs fsk kök o matsal 5 år	400,0	66,6		
86464	Björkängs fsk kök o matsal 10 år		79,9		
86465	Stålhamraskolans kök 5 år	800,0	402,4		
86466	Stålhamraskolans kök 10 år		57,7		
86467	Idrottshall Campus Telge (Iarn)	200,0	199,5		
Summa KF/KS beslutade invest		2 000,0	1 468,0	0	0
Nämndbeslutade investeringar		13 543,0	4 374,5		
S:a investeringar totalt		15 543,0	5 842,5	0	0

Pågående arbete: 86470 Viksbergskolan, 65,8 tkr. Aktiveras när skolan tas i bruk.

Rapport | 2016-12-31

Personalbokslut 2016

Utbildningskontoret

Inledning

Personalbild

Antal årsarbetare	2014	2015	2016
Utbildningskontoret	2663	2675	2763
Totalt kommunen	5478	5545	5556

Personalomsättning	2014	2015	2016
Utbildningskontoret	9%	11%	15%
Totalt kommunen	10%	12%	15%

Antalet årsarbetare har ökat med 88 årsarbetare under 2016. En organisationsförändring har skett under 2016 genom att Komvux har flyttas från Arbetslivskontoret till Utbildningskontoret. En ny förskola har också öppnats under 2016.

Personalomsättningen för lärare har ökat inom alla grupper och är som högst för lärare grundskola senare år med 28 %.

Arbetad tid av timavlönade, Omräknat till antal årsarbetare

2014	2015	2016
172	172	184

Andelen timavlönade har ökat med 12 årsarbetare under 2016.

Antal annonserade tjänster

2014	2015	2016
726	695	735

Antalet annonserade tjänster har ökat i förhållande till 2016.

Mångfald

(* avser jämförelse med Södertälje kommuns befolkning)

Medelålder	2014	2015	2016
Kvinnor	45,1	45,3	46,3
Män	44,6	44,8	45,2
Totalt	45,0	45,2	46,1

Andel medarbetare per åldersgrupp

	2014	2015	2016
-29	12%	11%	12%
30-39	21%	21%	21%
40-49	30%	29%	28%
50-59	27%	28%	27%
60-	11%	11%	12%

Könsfördelning	2014	2015	2016	2016*
Kvinnor	83%	83%	82%	49%
Män	17%	17%	18%	51%

Andel medarbetare med utländsk bakgrund

	2014	2015	2016	2016*
Medarbetare	40%	42%	44%	57%
Chefer	21%	24%	21%	-

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund ökat med två procentenheter samtidigt som antalet chefer med utländsk bakgrund har minskat med tre procentenheter.

Personalkostnader

Totala personalkostnader

2014	2015	2016
1 231 888	1 289 347	1 349 908

Totala lönekostnader

2014	2015	2016
886 427	926 761	961 617

Övertid och fyllnadstid

2014	2015	2016
2 937	2 969	2 838

Sjuklön dag 1-14

2014	2015	2016
15 294	16 808	16 898

Sjuklön dag 14-

2014	2015	2016
2 423	3 580	3 084

Medellön för tillsvidareanställd personal

	2014	2015	2016
Utbildningskontoret	28 682	29 640	31 121
Totalt kommunen	28 018	28 870	30 008

Medellönen på Utbildningskontoret har ökat med 1 481 kr medan medellönen i kommunen totalt har ökat med 1 138 kr. Ökning av medellönen på Utbildningskontoret kan bland annat hänföras till marknaden och samt utfallet för lärare och forskollärare i 2016 års löneöversyn.

Sjuktal

(* avser jämförelse med kommuns medarbetare totalt)

	2014	2015	2016	2016*
Kön				
Kvinnor	8,13	8,82	7,73	7,99
Män	4,42	4,47	4,09	4,08
Ålder				
-29 år	8,52	7,89	5,74	5,65
30-49 år	6,96	7,72	6,43	6,66
50- år	7,78	8,43	8,23	8,22
Totalt	7,46	8,02	7,06	7,18

Den totala sjukfrånvaron på Utbildningskontoret har minskat med 0,96 procentenheter under 2016 och ligger för närvarande strax under kommunsnittet på 7,18 %. Det är framförallt kvinnornas sjukfrånvaro som har minskat.

Sjukfrånvaron för medarbetare som är 29 år eller yngre har minskat särskilt mycket.

Under året har projektet Hållbar arbetshälsa pågått och flera aktiviteter och utbildningar har rört områdena arbetsmiljö och sjukfrånvaro. Den nya föreskriften från Arbetsmiljöverket ”Organisatorisk och social arbetsmiljö” har fått särskild uppmärksamhet i kommunen. Alla chefer och arbetsmiljöombud har erbjudits utbildning.

Andel långtidssjukfrånvaro, över 60 dagar

2014	2015	2016	2016*
47,98	49,83	42,65	43,70

Andel korttidssjukfrånvaro, dag 1-14

2014	2015	2016	2016*
38,17	36,07	37,82	37,19

Andelen långtidssjukfrånvaro har minskat med 7,18 procentenheter av den totala sjukfrånvaro och samtidigt har andelen korttidssjukfrånvaro ökat med 1,75 procentenheter av den totala sjukfrånvaron.

Arbetsmiljö

Indexvärde HME

2014	2015	2016
77	78	78

HME-värdet, Hållbart medarbetar-engagemang är oförändrat sedan 2015. Svarfrekvensen för 2016 har minskat med tre procentenheter från 56,5 % till 53,5 %.

Anmälda olycksfall och tillbud

2014	2015	2016
229	336	309

Andelen anmälda olycksfall och tillbud har minskat i förhållande till 2015. Detta behöver inte betyda att andelen tillbud och skador faktiskt har minskat, det finns ofta ett mörkertal i ej anmälda olycksfall och tillbud.

Utav de 309 anmälda olycksfallen och tillbud har 143 påbörjats eller avslutats ansvarig chef.

Sammanfattning av måluppfyllelse

- **Den hållbara arbetshälsan ska öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete**

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen (i de fall måluppfyllelsen har brister)

Ett förbättringsarbete med målet att sänka sjukfrånvaron är pågående inom utbildningskontorets verksamheter. HR-avdelningen kommer fortsatt att delta vid enheternas ekonomiuppföljningar för att tillsammans med förskolechef/rektor/enhetschef diskutera orsaker till sjukfrånvaron och möjliga åtgärder för att sänka denna. En kommungemensam utbildning i aktiv sjukskrivning har genomförts hösten 2016. Denna utbildning var obligatorisk för alla med personalansvar inom utbildningskontoret. Detta innebär framöver att alla medarbetare både ska sjukanmäla och friskanmäla sig direkt till ansvarig chef och inte till andra i organisationen. Möjligheten finns sen att kräva in förstadagsintyg från de medarbetare som har den högsta korttidsjukfrånvaron. Vidare bör verksamheterna även uppdatera de gemensamma hygienrutinerna och att säkerställa att dessa efterföljs. Ett större uttag av friskvårdspengen ska uppmuntras. Sjukfrånvarostatistik kan med fördel lyftas i A-samverkan likväl som på respektive enhet för att få en gemensam förståelse och ett gemensamt ansvarstagande för frågan. Vidare finns fortsättningsvis även individbaserad friskvård och stödsamtal via Företagshälsovården. Samtliga enheter har, utifrån sjukfrånvaron per den sista december 2015, satt ett mål för sjukfrånvaron vid årets slut i de handlingsplaner som tagits fram för 2016.

Under hösten 2015 startade det treåriga projektet ”Hållbar arbetshälsa i Södertälje kommun”. Projektet syftar till att öka frisknärvaron bland de yrkesgrupper som har högst sjukfrånvaro, och i detta är förskolan en del. Under 2016 har projektledare för detta projekt fortsatt sina insatser riktade mot förskolan. Workshops och uppföljningsmöten har hållits med förskolechefgruppen och detta kommer att fortsätta framöver. Projektledaren genomför även riktade insatser ute på de enheter som har högst sjukfrånvaro. Det handlar bland annat om att synliggöra orsaker och samband, att förtydliga ansvar och att tillsammans komma överens om åtgärder för att minska sjukfrånvaron genom att förbättra arbetsmiljön och den hållbara arbetshälsan.

För att få en likvärdighet, tydlighet och framförallt en systematik i arbetet med hållbar arbetshälsa har ansvarig för utbildningskontoret alldeles nyligen tagit fram en arbetsplan för hållbar arbetshälsa. Varje nivå i styrkedjan – kontorsnivå, verksamhetsnivå och enhetsnivå – ska utifrån en kartläggning av nuläget ta fram adekvata åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och arbetshälsa. Detta ska ske utifrån fyra gemensamma strategier som forskning och beprövad erfarenhet pekar ut som framgångsfaktorer – ledarskap, delaktighet, kommunikation och synen på hälsa. Utbildningskontoret ska vara ledande inom kommunen när det gäller att ta ansvar för att minska sjukfrånvaron.

Lägesbedömning av **målet** för kontoret: **Bra**

- **Index för hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller öka för verksamheter med låga värden.**

Åtgärder som gjorts för att förbättra måluppfyllelsen (i de fall måluppfyllelsen har brister)

HME-värdet är oförändrat

Lägesbedömning av **målet** för kontoret: **OK**